

Təhsil millətin gələcəyidir!

Heydər

Heydər Əliyev

AZƏRBAYCAN MÜƏLLİMİ

Azərbaycan Respublikası
Təhsil Nazirliyinin orqanı

10 dekabr 2021-ci il
№47 (8954)

www.muallim.edu.az
muallim@edu.gov.az

Yeni məktəb, müasir infrastruktur

Prezident Heydər Əliyev
Fondu tərəfindən Qubanın
Birinci Nügədi kəndində
inşa olunmuş 1 nömrəli
tam orta məktəbdə
yaradılan şəraitlə
tanış olub

Dekabrın 6-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və qızları Leyla Əliyeva Heydər Əliyev Fondu tərəfindən Qubanın Birinci Nügədi kəndində inşa olunmuş 1 nömrəli tam orta məktəbdə yaradılan şəraitlə tanış olublar.

AZƏRTAC xəbər verir ki, təhsil müəssisəsində görülən işlər barədə məlumat verildi.

Bildirildi ki, Birinci Nügədi kənd 1 nömrəli tam orta məktəbin əvvəlki binası 1971-ci ildə inşa olunmuşdu və son illər tam yararsız vəziyyətdə idi. İndi işə şagirdlər Heydər Əliyev Fondu tərəfindən inşa olunmuş tam yeni məktəbdə təhsillərini davam etdirəcəklər.

→ Ardı səh.2

Şagirdlər innovativ məkanda

Dekabrın 9-da Bakı Ekspo Mərkəzində Təhsil Nazirliyinin dəstəyi ilə STEAM Azərbaycan layihəsi çərçivəsində ölkəmizin müxtəlif şəhər və regionlarından ümumtəhsil müəssisələrinin şagirdlərinin iştirakı ilə "STEAM Azərbaycan Festivalı 2021" in (SAF-2021) açılış mərasimi olub. Festivalın açılış mərasimində təhsil naziri Emin Əmrullayev, Milli

Məclisin deputatları, ictimaiyyət nümayəndələri, Türkiyə və İsraildən olan qonaqlar iştirak edəblər.

İki günlük festival Azərbaycan təhsilində son illərin ən əlamətdar tədbirlərindən biri kimi qiymətləndirilə bilər və bir ilk kimi uzunmüddət məktəblilərimizin yaddaşında qalacaq. Şagirdlərin bilik və səriştələrinin, innovativ yanaşma və elmi təxəyyül-

lərinin məhsulu kimi festivalda sərgilənən layihələr bir-birindən maraqlı idi və özünəməxsusluğu, yeniliyi ilə seçilirdi. 2019-2020-ci tədris ilindən ölkəmizdə tətbiqinə başlanılan STEAM yanaşma əsasında şagirdlərimizin elmi və tədqiqatçılıq məharətlərinin üzə çıxarılmasına xidmət edən festival əslində bir elm bayramı idi.

→ Ardı səh.7

BU SAYIMIZDA

ZƏFƏR PARADI

Azadlıq meydanında paradlar çox keçirilib. Ancaq bu paradın xüsusi önəmi var. Bu, Zəfər paradıdır. Bu, tarixi hadisədir. Paradların birində mən demişdim ki, parada 2016-cı ildə Lələtəpə yüksəkliyində qaldırılmış bayraq götürüləcək. Demişdim ki, gün gələcək və bu gün işğaldan azad edilən torpaqlarda qaldırılan Azərbaycan bayrağı Azadlıq meydanına götürüləcək və bu gün gəldi. Bu tarixi günün şahidi bizik, Azərbaycan xalqıdır. Biz bundan sonra ancaq və ancaq irəli gedəcəyik.

→ səh.3

Qaranlıqdan boylanan işıqlı arzular

Təhsil Nazirliyindən gələn qonaqların qarşısında 17 nəfərlik heyətlə çıxış etdilər. V-XII sinif şagirdləri olan həmin uşaqların məharəti artıq məktəbdə hamıya bəlliydi. V sinif şagirdləri Günay, Eldar, Elşad, Nigar, Mənsümə, VI sinifdə oxuyan Nurlanla Elşad, VIII sinifdən Atamoğlan, Fidan, Nurbala, Rəcəb, X sinif şagirdləri Elnar və Nərinin, XI sinif şagirdləri Zəhra, Sevinc, Sara və nəhayət, məzun olmağa hazırlaşan XII sinif şagirdi Gülnar olduqları qaranlıq dünyadan gerçək dünyaya işıq saçdılar.

→ səh.8

Təhsildə əlçatanlıq

Noyabrın 25-dən etibarən Təhsil Nazirliyinin tabeliyində Təhsil Tələbə Krediti Fondu tərəfindən müvafiq müraciətlərin qəbuluna başlanılıb. Ölkəmizdə şərtləri kredit götürməyə imkan verən 40465 nəfər bakalavr, 5426 magistr, 10317 nəfər subbakalavr olduğu bildirilir. Xatırladaq ki, təhsil tələbə kreditinin ayrılmasında məqsəd təhsilin hamı, xüsusilə də əhəlinin aztəminatlı təbəqələrindən olan şəxslər üçün əlçatanlığının təmin edilməsi, təhsildə bərabər imkanların yaradılması və təhsilin əhatə dairəsinin genişləndirilməsidir.

→ səh.12

Yeni məktəb, müasir infrastruktur

Prezident Heydər Əliyev Fondu tərəfindən Qubanın Birinci Nügədi kəndində inşa olunmuş 1 nömrəli tam orta məktəbdə yaradılan şəraitlə tanış olub

← Əvvəli səh.1

Müasir standartlara cavab verən yeni məktəbin inşası keyfiyyətli və bərabərhüquqlu təhsil imkanının yaradılması deməkdir.

Birinci Nügədi kənd orta məktəbin şagirdləri indiyədək müxtəlif fənn olimpiadalarında müvəffəqiyyət qazanıb, məzunlar yüksək balla ali məktəblərə qəbul olublar. Təkcə son 4 ildə məktəbin 5 şagirdi 600-dən çox balla tələbə adını qazanıb.

Dövlətimizin başçısı, birinci xanım və qızları yeni məktəbin sinif otaqlarını, fənn kabinetlərini gözdilər.

Qeyd edək ki, müasir infrastruktur tədrisin keyfiyyətinə birbaşa müsbət təsir göstərən amillərdəndir. Əminliklə demək olar ki, bundan sonra Birinci Nügədi kənd 1 nömrəli tam orta məktəbin şagirdləri daha böyük uğurlar qazanacaqlar.

ZƏFƏR PARADI

Rəcəb Tayyib ƏRDOĞAN,
Türkiyə Respublikasının Prezidenti

**Azərbaycan xalqını, əziz qardaşım
Prezident İlham Əliyevi və şanlı Azərbaycan Ordusunu,
Türk Ordusunu ürəkdən təbrik edirəm**

Rəbbimə bizlərə bu günləri yaşatdığı üçün sonsuz şükür edirəm. Bu gün burada bütün qəlbimlə bir daha təkrarlamaq istəyirəm: Qarabağ Azərbaycandır! Qarabağ artıq Ana Vətəninə qovuşmuş, otuz illik həsrət sona çatmışdır. Türkiyə və Azərbaycan olaraq bundan sonrakı hədəfimiz bu torpaqları daha abad, daha inkişaf etmiş, uşaqlarımızın daha yaxşı yaşayacağı bir yerə çevirmək üçün mübarizə aparmaqdır. Türkiyə və Azərbaycan kürek-kürəyə verdikcə Allahın izni ilə çətinliklərin öhdəsindən gəlməyə, uğurdan-uğura çatmağa davam edəcəkdir. Allah köməyimiz olsun!

Bu düşüncələrlə çıxışımı yekunlaşdırarkən bütün Azərbaycan xalqını, əziz qardaşım Prezident İlham Əliyevi və şanlı Azərbaycan Ordusunu, Türk Ordusunu ürəkdən təbrik edirəm. Əziz şəhidlərimizi bir daha rəhmətlə yad edir, qazilərimize tezliklə sağalmalarını arzu edirəm. Sağ olun, var olun, Allaha əmanət olun!

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

**Qarabağ Azərbaycandır! Eşq olsun Azərbaycan Ordusuna!
Yaşasın Türkiyə-Azərbaycan dostluğu, qardaşlığı!
Yaşasın Azərbaycan əsgəri!**

Azadlıq meydanında paradlar çox keçirilib. Ancaq bu paradın xüsusi önəmi var. Bu, Zəfər paradıdır. Bu, tarixi hadisədir. Paradların birində mən demişdim ki, parada 2016-cı ildə Lələtəpə yüksəkliyində qaldırılmış bayraq götürüləcək. Demişdim ki, gün gələcək və bu gün işğaldan azad edilən torpaqlarda qaldırılan Azərbaycan bayrağı Azadlıq meydanına götürüləcək və bu gün gəldi. Bu tarixi günün şahidi bizik, Azərbaycan xalqıdır. Biz bundan sonra ancaq və ancaq irəli gedəcəyik.

Öz çıxışımı məşhur kəlamla yekunlaşdırmaq istərdim. Hər kəs bilir ki, Ermənistan rəhbərliyi bir il bundan əvvəl demişdi ki, “Qarabağ Ermənistandır və nöqtə”. Mən isə demişdim ki, “Qarabağ Azərbaycandır və nida”. Bu gün bütün dünya görür ki, Qarabağ Azərbaycandır! Qarabağ bizindir! Qarabağ Azərbaycandır! Eşq olsun Azərbaycan Ordusuna! Yaşasın Türkiyə-Azərbaycan dostluğu, qardaşlığı! Yaşasın Azərbaycan əsgəri!

Mədəniyyət paytaxtı ŞUŞADA

Türkiyə Ali Təhsil Şurasının nümayəndə heyəti Şuşaya səfər edib.

Təhsil naziri Emin Əmrullayev rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətinin tərkibində Türkiyə Ali Təhsil Şurasının sədri Erol Özvar, Nobel mükafatçısı Əziz Səncər, Türkiyənin Azərbaycandakı səfiri Cahit Bağçı, UNEC-in rektoru Ədalət Muradov və UNEC İqtisadi Forumu çərçivəsində ölkəmizə səfər edən əcnəbi

tədqiqatçılar yer alıb.

Səfər çərçivəsində qonaqlar Şuşa şəhərinin tarixi yerlərinə baş çəkib, bir çox mədəniyyət abidələri ilə tanış olublar. Qonaqlar Qala divarları, Yuxarı Gövhər ağa məscidi, Bülbülün ev-muzeyini ziyarət ediblər.

Cıdır düzünə də yollanan səfər iştirakçıları Şuşada aparılan bərpa və yenidənqurma işlərini yaxından izləyiblər.

**Türkiyə
Ali Təhsil
Şurasının
nümayəndə
heyəti
Şuşaya
səfər edib**

Azərbaycan-Türkiyə birgə Universiteti yaradılacaq

Təhsil naziri və Türkiyə Ali Təhsil Şurası sədrinin iştirakı ilə brifinq keçirilib

Dekabrın 3-də təhsil naziri Emin Əmrullayev və Türkiyə Ali Təhsil Şurasının sədri Erol Özvarın iştirakı ilə brifinq keçirilib.

Brifinqdə Azərbaycan-Türkiyə birgə Universitetinin yaradılması ilə bağlı suallara aydınlıq gətirilib. Bildirilib ki, universitetin yaradılması ilə bağlı artıq müzakirələrə başlanılıb. Universitetdə Türkiyənin qabaqçıl ali təhsil müəssisələrində olan və Azərbaycanda ehtiyac duyulan ixtisaslar tədris ediləcək.

Sonda media nümayəndələrini maraqlandıran suallar cavablandırılıb.

Türkiyəli qonaqlar ATU-nun Tədris Cərrahiyyə Klinikasında

Türkiyə Ali Təhsil Şurası nümayəndə heyətinin Azərbaycana səfərinin növbəti günündə qonaqlar Təhsil Nazirliyinin nümayəndə heyəti ilə birlikdə Azərbaycan Tibb Universitetinin (ATU) Tədris Cərrahiyyə Klinikasını ziyarət ediblər.

Ziyarət zamanı ATU-nun rektoru Gəray Gəraybəyli qonaqlara universitetin tarixi, fəaliyyəti, beynəlxalq standartlara əsasən qurulan təhsil və tədris prosesi haqqında məlumat verib. Qonaqlar həmçinin ATU-nun Tədris Cərrahiyyə Klinikasında tələbələrin təhsili və təcürübə keçməsi üçün yaradılan şəraitlə tanış olublar.

Günün ikinci yarısında səfər çərçivəsində baş tutmuş müzakirələrlə əlaqədar ictimaiyyə-

tin məlumatlandırılması məqsədilə mətbuat konfransı təşkil olunub. Mətbuat konfransı zamanı çıxış edən təhsil naziri Emin Əmrullayev Azərbaycan və Türkiyə dövlət başçılarının tapşırığı əsasında Azərbaycan-Türkiyə birgə ali təhsil müəssisəsinin yaradılması üzrə danışıqların aparıldığını bildirib.

Öz növbəsində, Türkiyə Ali Təhsil Şurasının sədri Erol Özvar da birgə universitetin yaradılması ətrafında danışıqların aparıldığını təsdiq edib və ümumilikdə iki ölkə arasında ali təhsil sahəsində əməkdaşlığın dərinləşməsinə yönəlik bir neçə yeni təşəbbüsün mövcudluğunu bildirib.

Daha sonra media nümayəndələrinin sualları cavablandırılıb.

“Gələcəyə hazır ol!”

Dekabrın 8-də Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyindəki Dövlət Məşğulluq Agentliyinin təşkilatçılığı ilə Azərbaycan Karyera İnkişaf Forumu işə başlayıb. “Gələcəyə hazır ol!” devizi ilə keçirilən forumun məqsədi daim dəyişən əmək bazarı barədə məlumatlılığı artırmaq, iştirakçıları gələcəyin peşə və bacarıqları ilə tanış etmək, əmək bazarının tələblərinə cavab verən peşəkar kadrların yetişdirilməsi üçün atılmalı addımları müzakirə etməkdir.

Forumda təhsil naziri Emin Əmrullayev, əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Sahil Babayev, gənclər və idman naziri Fərid Qayıbov, iqtisadiyyat nazirinin müavini Elnur Əliyev, millət vəkilləri, dövlət və özəl qurumların, ali təhsil müəssisələrinin nümayəndələri, karyera mərkəzlərinin təmsilçiləri iştirak ediblər.

Dövlət Məşğulluq Agentliyinin idarə heyətinin sədri Mustafa Abbasbəyli iştirakçıları salamlayaraq forumun fəaliyyəti haqqında olan videoçarxı təqdim edib.

Əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Sahil Babayev Azərbaycan Karyera İnkişaf Forumunda çıxış edib, aktiv məşğulluq proqramlarının genişləndirilməsi, rəqəmsal məşğulluğun tətbiqi işlərini, peşəyönümü məsləhət xidmətinin

Azərbaycan Karyera İnkişaf Forumu

gənclərin karyera planlamasında əhəmiyyətini qeyd edib. Sahil Babayev ölkədə hər il əmək bazarına təxminən 100 mindən çox gəncin daxil olmasının əmək qabiliyyətli əhalinin, o cümlədən gənclərin layiqli məşğulluğunun təmin olunması kimi qarşıya mühüm vəzifə qoyduğunu diqqətə çatdırıb.

Forumda çıxış edən təhsil

naziri Emin Əmrullayev təhsilin insan inkişafında əvəzsiz rol oynadığını bildirib. Təhsil naziri həmçinin, peşə təhsilinin yaratdığı imkanları vurğulayaraq bu sahəyə olan marağın daha da yüksəldiyini deyib. Nazir bildirib ki, peşə təhsilinə qəbul olmaq istəyənlərin sayında 30 faiz, qəbul olanların sayında isə 12 faiz artım var. Hazırda

peşə təhsilində təhsil alanların sayı isə 26 600 nəfərdir.

Təhsil sahəsinin daha da inkişafı üçün müəyyən addımların atıldığını vurğulayan Emin Əmrullayev qısa müddətdə tətbiq edilə biləcək yeniliklərdən də söz açıb.

Gənclər və idman naziri Fərid Qayıbov karyerani insanları daha da inkişaf etdirən sosial status olaraq adlandırıb və ölkədə gənclərin inkişafı üçün yaradılan şərait, keçiriləcək layihələr haqqında məlumat verib.

İqtisadiyyat nazirinin müavini Elnur Əliyev dəstək tədbirlərinin sahibkarlığa kömək etdiyini deyib, mövcud insan kapitalından düzgün istifadənin önəmindən danışdı. Artıq əmək bazarına daxil olan potensial gənclərdən söz açan Elnur Əliyev həmin gənclərin inkişafı üçün yardımların göstərilməsinin əhəmiyyətini vurğulayıb.

Forumda Türkiyənin Çağ Universitetinin fərdi inkişaf və strateji idarəçilik eksperti Murat Koç və İsraildən beynəlxalq

spiker Tal Katran, eləcə də digər xarici və yerli spikerlər tərəfindən “Karyera məsləhət xidmətinə niyə investisiya edilməlidir?”, “Postpandemiyada dəyişən trendlər: çətinlikləri fərsətlərə necə çevirməli?”, “Əmək bazarı və gələcəyin bacarıqları”, “Böyük şirkətlərə aparıcı karyera yolu-innovasiya və startapların karyeramıza təsiri”, “Uğura aparıcı karyera yolu. Dövlətin yaratdığı imkanlar” və digər mövzularda tematik seminarlar keçiriləcək.

“Yüksəliş” müsabiqəsinin qalibləri ilə görüş

Dekabrın 8-də təhsil naziri Emin Əmrullayev “Yüksəliş” müsabiqəsinin qalibləri Leyla Xəlilova Rzazadə və Turxan Süleyman ilə görüşüb.

Görüşdə nazir Emin Əmrullayev “Yüksəliş” müsabiqəsinin qaliblərini qazandıqları bu uğur münasibətilə təbrik edib, onlara gələcək fəaliyyətlərində nailiyyətlər arzulayıb. Nazir həmçinin ikitərəfli mentorluq proqramının həyata keçirilməsində maraqlı olduğunu bildirdi.

Öz növbəsində “Yüksəliş” müsabiqəsinin qalibləri təhsil sahəsində yeni bilik və bacarıqlara yiyələnmək istədiklərini və bunun üçün səylə çalışacaqlarını ifadə ediblər.

Qeyd edək ki, tədbir mentorluq proqramı üzrə müsabiqənin idarəçi rəhbərlərinin qalibləri ilə görüş çərçivəsində keçirilib.

“Yüksəliş” müsabiqəsinin idarəçi rəhbərlər heyətinin tərkibinə iqtisadiyyat naziri Mikayıl Cabbarov,

ekologiya və təbii sərvətlər naziri Muxtar Babayev, energetika naziri Pərviz Şahbazov, əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Sahil Babayev, rəqəmsal inkişaf və nəqliyyat naziri Rəşad Nəbiyev, kənd təsərrüfatı naziri İnam Kərimov, maliyyə naziri Samir Şərifov, xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov, gənclər və idman naziri Fərid Qayıbov, DİM Direktorlar Şurasının sədri Məleykə Abbaszadə, mədəniyyət naziri Anar Kərimov, təhsil naziri Emin Əmrullayev, Ombudsman Səbinə Əliyeva, Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Rövşən Rzayev, Mərkəzi Bankın sədri Elman Rüstəmov, “Kapital Bank”ın İdarə Heyətinin sədri Rövşən Allahverdiyev, Dövlət Miqrasiya Xidmətinin rəisi Vüsal Hüseynov, Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi-

nin sədri Fuad Muradov, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin sədri Ülvi Mehdiyev, Vəkillər Kollegiyasının sədri Anar Bağirov, “AzerGold” QSC-nin İdarə Heyətinin sədri Zakir İbrahimov, “BP” şirkətinin Azərbaycan, Gürcüstan, Türkiyə regionunda xarici əlaqələr və strategiya üzrə vitse-prezidenti Bəxtiyar Aslanbəyli, İctimai Televiziya və Radio Yayım-ları Şirkətinin baş direktoru Balakışi Qasimov, Qarabağ Dirçəliş Fondunun İdarə Heyətinin sədri Rəhman Hacıyev və Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyinin İdarə Heyətinin sədri Orxan Məmmədov daxilidirlər.

Müsabiqənin şərtlərinə əsasən, qalib bir il müddətində müsabiqənin idarəçi rəhbəri ilə mentorluq proqramı çərçivəsində əməkdaşlıq edərək təcrübə keçəcəkdir.

“Yüksəliş” müsabiqəsi 21-51 yaş aralığında, iki illik idarəçilik təcrübəsi olan, ali təhsilli Azərbaycan Respublikasının vətəndaşlarını əhatə edir. Müsabiqə 5 mərhələdən - qeydiyyat, onlayn seçim, əyani, yarımfinal və finaldan ibarətdir. Müsabiqədə ümumilikdə 11.760 nəfər qeydiyyatdan keçib. Onlardan 9.775 nəfəri müsabiqəyə qəbul edilib.

Onlayn elmi-praktik konfrans

Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsi (BŞTİ) tərəfindən “Nizami yaradıcılığı: insanlığa və ədalətə çağırış” mövzusunda onlayn elmi-praktik konfrans təşkil olunub.

Konfransda BŞTİ-nin müdiri Mehriban Vəliyeva, Bakı Dövlət Universitetinin professoru Mətanət Abdullayeva və dosenti Lalə Əliyeva, İdarənin müvafiq struktur bölmə rəhbərləri, məktəb direktorları, müəllimlər və şagirdlər iştirak ediblər.

Elmi-praktik konfransın əhəmiyyətindən bəhs edən BŞTİ-nin müdiri Mehriban Vəliyeva ədəbiyyatşünas və mütəfəkkir Nizami Gəncəvinin xalqımızın mədəni sərvətinə çevrilən əsərlərinin gənclər arasında təbliğinin önəmindən danışdı, ümumi təhsil məktəblərində Nizami irsinin layiqincə tədris edildiyini diqqətə çatdırıb.

M.Vəliyeva bu istiqamətdə Təhsil Nazirliyi və BŞTİ tərəfindən həyata keçirilən tədbirlər barədə ətraflı məlumat verib. Bildirib ki, Nizami Gəncəvinin 880 illik yubileyinin keçirilməsi ilə bağlı BŞTİ-nin əmri ilə təsdiqlənmiş Tədbirlər Planına əsasən, Nizami Gəncəviyə həsr olunmuş poeziya gecələri, ədəbi-bədii kompozisiyalar, seminarlar və onlayn “açıq dərslər” keçirilib, ədəbiyyatçılar və Nizamişünaslarla görüşlər təşkil edilib, şairə həsr olunmuş bədii və sənədli filmlər nümayiş olunub.

Daha sonra çıxış edənlər dünya ədəbiyyatının görkəmli nümayəndəsi Nizami Gəncəvinin Azərbaycanın zəngin mədəniyyətinin rəmzi, xalqımızın ümumbəşəri ideyalara sadiqliyinin aynası olduğunu vurğulayıblar. Bildiriblər ki, Nizami Gəncəvi böyük humanist şair kimi hər zaman insan ləyaqətini tərənnüm edib.

Konfransda Nizami Gəncəvinin həyat və fəaliyyətindən bəhs edən videoçarxlar nümayiş olunub.

Noyabrda 235 nəfərin diplomu tanınıb

Təhsildə Keyfiyyət Təminatı Agentliyi noyabr ayı üçün tanınma üzrə müraciətlərin statistikasını açıqlayıb. Belə ki, noyabr ayı üzrə 302 müraciətçinin 235-i barədə müsbət qərar verilərək müvafiq şəhadətnamələr təqdim edilib, 67 nəfərin müraciəti isə mənfə qərarla yekunlaşıb.

Tədris dili üzrə bilik səviyyəsinin qənaətbəxş olmaması səbəbi ilə 34, təhsil aldığı ölkədə tələb olunan minimal müddətin ödənilməməsi, həm də tədris dilinin qənaətbəxş olmaması səbəbi ilə 10, tədris yükünü mənimsəmək üçün təhsil aldığı ölkənin ərazisində kifayət qədər olmaması səbəbi ilə 13, digər səbəblər üzrə 10 nəfərin müraciəti mənfə qərarla yekunlaşıb.

Ölkələr üzrə müraciətlərin sayına nəzər saldıqda, Türkiyə Respublikasından 106, Rusiya Federasiyasından 79, Ukraynadan 69, Gürcüstandan 11, İtaliya Respublikasından 6, digər ölkələrdən isə 31 müraciət olduğu müşahidə olunur.

Ən çox müraciət olunan ixtisaslara gəlincə, hüquqşünaslıq üzrə 37, iqtisadiyyat üzrə 21, biznesin idarə edilməsi üzrə 12, menecment üzrə 12, tibb üzrə 11 nəfər müraciətçi qeydə alınıb.

Qeyd edək ki, sənədlərə ortalama baxılma müddəti 19 gün təşkil edilib.

Vətəndaşlar xarici ali təhsil ixtisaslarının tanınması üçün www.tanimma.az keçidində daxil ola bilərlər.

Dövlət təltifləri təqdim olunub

Nazirliyin əməkdaşları və təhsil işçiləri diqqət və qayğıya görə ölkə Prezidentinə minnətdarlıqlarını ifadə ediblər

Dekabrın 6-da ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevin müvafiq sərəncamı ilə dövlət qulluğunda səmərəli fəaliyyətlərinə görə təltif olunmuş nazirliyin əməkdaşlarına dövlət təltifləri təqdim olunub.

Təhsil naziri Emin Əmrullayev təltif olunmuş əməkdaşları təbrik edib və onlara səmərəli fəaliyyətlərində uğurlar arzulayıb.

Çıxış edən əməkdaşlar onların əməyinə verilən yüksək dəyər üçün dərin minnətdarlıqlarını ifadə ediblər.

Daha sonra təltiflər təqdim edilib.

Qeyd edək ki, müvafiq sərəncam əsasən, nazirliyin bir qrup əməkdaşı "Tərəqqi" və "Dövlət qulluğunda fərqlənməyə görə" medalları ilə təltif olunub.

Dekabrın 7-də Bakı şəhəri 20 nömrəli məktəb-liseydə bir qrup təhsil işçisinə dövlət təltiflərinin təqdim olunması mərasimi keçirilib.

Tədbirdən əvvəl təhsil naziri Emin Əmrullayev, rəhbər təhsil işçiləri və dövlət təltiflərinə layiq görülən müəllimlər Fəxri xiyabana gələrək ümummilli lider Heydər

Əliyevin xatirəsini anıb, məzarı önünə gül dəstələri qoyublar.

Görkəmli oftalmoloq-alim, akademik Zərifə xanım Əliyevanın məzarı üstünə də tər güllər düzülüb.

Tədbir Vətən müharibəsi şəhidlərinin xatirəsinin bir dəqiqəlik sükutla yad edilməsi ilə başlayıb.

Daha sonra təhsil naziri Emin Əmrullayev çıxış edərək fəxri adlara layiq görülən təhsil işçilərini təbrik edib. Təhsil naziri ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevin 5 oktyabr 2021-ci il tarixli sərəncamları ilə Azərbaycan təhsilinin inkişafın-

da xidmətlərinə görə 155 nəfər təhsil işçisinə dövlət təltiflərinin verildiyini diqqətə çatdırıb. Nazir bildirib ki, həmin sərəncamlara əsasən, 71 nəfər "Əməkdar müəllim" fəxri adına, 4 nəfər 3-cü dərəcəli "Əmək" ordeninə, 80 nəfər isə "Tərəqqi" medalına layiq görülüb.

Dövlət başçısının təhsil sahəsinə göstərdiyi yüksək diqqət və qayğıni xüsusi qeyd edən Emin Əmrullayev son illərdə müəllim peşəsinə marağın artdığını, müəllimlərin peşəkarlıq səviyyəsinin yüksəldilməsi istiqamətində görülən

işləri vurğulayıb. Nazir həmçinin, 44 günlük Vətən müharibəsində təhsil işçilərinin danılmaz xidmətlərini qeyd edib.

Çıxışının sonunda nazir dövlət təltiflərinə layiq görülən təhsil işçilərinə gələcək fəaliyyətlərində uğurlar arzulayıb.

Mərasimdə təltif olunan müəllimlər göstərilən diqqət və qayğıya görə ölkə Prezidentinə minnətdarlıqlarını ifadə ediblər.

Tədbirin sonunda təltif edilən təhsil işçilərinə medal və vəsiqələr təqdim olunub.

Sabahın alimləri

Qalib məktəblilər medallarını aldılar

"Sabahın alimləri" X Respublika Müsabiqəsinin qaliblərinə finalçı medalları təqdim edilib.

Təqdimetmə mərasimində Təhsil Nazirliyinin Aparat rəhbərinin müavini Yaqub Pirişev, Elm, ali və orta ix-

tisas təhsili şöbəsinin müdiri Nicat Məmmədli iştirak ediblər.

Mərasimdə çıxış edən nazirliyin əməkdaşları şagirdləri qazandıqları müvəffəqiyyət münasibətilə təbrik edib və onlara yeni uğurlar arzulayıblar.

Bildirilib ki, sözügedən müsabiqə mövcud pandemiya şəraiti ilə əlaqədar olaraq 10-17 fevral tarixlərində onlayn şəkildə keçirilib. Müsabiqə İSEF - Beynəlxalq Elm və Mühən-

dislik Sərgisi çərçivəsində təşkil olunub.

"Sabahın alimləri" X Respublika Müsabiqəsinin qalibləri sırasından seçilmiş 7 layihə ilə 10 şagird Azərbaycanı ABŞ-da keçirilən İSEF-Mühəndislik sərgisində 16-21 may tarixlərində onlayn təmsil edib. Şagirdlər müsabiqədə müvəffəqiyyətlə iştirak edərək münəfiqlər tərəfindən yüksək qiymətləndirilib və finalçı medallarına layiq görülüblər.

Mərasimin sonunda medallar təqdim edilib, xatirə şəkili çəkdirilib.

Qeyd edək ki, sözügedən müsabiqədə Heydər Əliyev adına Müasir Təhsil Kompleksinin XI sinif şagirdi Rafiq Qasımov riyaziyyat üzrə "Trigonometriyanın köməyi ilə bəzi cəbri misalları həlli", Təhsil Nazirliyinin tabeliyindəki 132-134 nömrəli Təhsil Kompleksinin XI sinif şagirdi Emin Xəlifəyev fizika üzrə "İon birləşmələrinin dayanıqlılığının və daha sıx

materialların nisbi mexaniki xüsusiyyətlərinin araşdırılması", Bakı Dövlət Universitetinin nəzdində "Gənc istedadlar" liseyinin X sinif şagirdləri Tamila Süleymanova və Rəfsan Həbibullayev biologiya üzrə "Ximer RNT-lər və zülallar", Sumqayıt şəhər 11 nömrəli tam orta məktəbin IX və XI sinif şagirdləri Murad Məmmədov və Banuçiçək Kərimli tibb və sağlamlıq üzrə "Speech synthesizer", Bakı Avropa liseyinin X sinif şagirdi Faiq Qasımov tibb və sağlamlıq üzrə "NIRS-neonatal qıcolmaların diaqnostikasında innovativ yanaşma", nazirliyin tabeliyindəki Akademik Zərifə Əliyeva adına liseyinin IX sinif şagirdi Məhəmməd Abbaslı mühəndislik üzrə "Army Bot", Bakı şəhəri 260 nömrəli tam orta məktəbin və Bakı Dövlət Universitetinin nəzdində "Gənc istedadlar" liseyinin X sinif şagirdləri İlkin Səmədov və Əli Akif Əkbərzadə kompüter elmləri üzrə "Tədrisdə virtual laboratoriyanın yaradılması və onun tətbiqi" adlı layihələri ilə çıxış ediblər.

Şagirdlər innovativ məkanda

← Əvvəlki səh.1

Bu işə hazırkı dünya reallıqları dövründə olduqca qürurverici məqamdır. Çünki günümüzdə belə bir festivalın keçirilməsi Azərbaycanda olan inkişafın göstəricisidir, həm də təhsilə bağlıdır, təhsilimizin gələcəyini vəd edir. Bu festivalın keçirilməsi həm də Azərbaycan tarixinin ən şanlı səhifələrindən birinə – Böyük Zəfəri öldürdüyümüz dövrə təsadüf edir.

Təhsilimiz üçün önəmli gün

Ölkəmizdə ilk dəfə keçirilən birinci Azərbaycan STEAM festivalının açılışında çıxış edən təhsil naziri Emin Əmrullayev tədbirin ölkəmizin təhsil tarixində çox önəmli gün olduğunu bildirib. İlk dəfə olaraq Azərbaycanın müxtəlif bölgələrindən mindən artıq şagird 350-dən artıq layihə ilə belə bir innovativ məkana toplaşdı. Bu qədər gəncin öz layihələri ilə eyni məkanda və bu layihələrin

“STEAM Azərbaycan Festivalı 2021”in açılışı olub

STEAM festivalına hazırlıq, komandalara və yarışın keçirilməsi gedişi barədə məlumat verib.

Festivalda İsraildən olan startap və akselerasiya eksperti Tal Katran çıxış edərək birinci STEAM Azərbaycan festivalının iştirakçıları olan şagirdlərimizi təbrik edərək onlara uğurlar arzulayıb. Onların bu festivalda tarix yazdıqlarını bildirdi. “Bu gün qarşınızda böyük imkanlar açıdır. Bu gün özünüzün nə qədər ağıllı, nə qədər savadlı, nə qədər güclü, nə qədər yaradıcı olacağınızı göstərəcəyiniz bir imkandır”, – deyən qonaq belə bir yarışmanın keçirilməsi imkanı yaratdığına görə Təhsil Nazirliyinə təşəkkürlərini çatdırıb.

Qonaq əmin olduğunu bildirib ki, festivala qatılan hər bir uşaq yarışmada ən güclü olduğunu göstərə biləcək. “Ən güclü olmaq bir komandada olmaqdan başlayır. Güclü olmağın siri birlikdə olmaqdadır. Komanda olaraq bərabər çalışmaqdadır. Və Azərbaycan birgə çalışaraq bunu sübut etdi. Siz burada ən güclü olmaq üçün çalışsınız.

hər birinin bir yenilik müjdesi olmasını görmək çox sevindiricidir. STEAM təhsil yanaşması barədə qısa məlumat verən təhsil naziri qeyd edib ki, təhsilin məzmunu bütün dünyada, eləcə də Azərbaycanda ən az dəyişən sahədir, tədris planları bir-birindən o qədər fərqlənir.

“Biz Təhsil Nazirliyi olaraq əlimizdən gələni edirik ki, uşaqlarımızın tədris planları və təhsilin məzmunu yeni çağırışlara, gələcəyin çağırışlarına cavab verən məzmun olsun. Ona görə də burada olan robototexnika, 3D printer və digər sahələrdə olan yarışlar bizim şagirdlərimiz üçün tamamilə yeni bir məzmunun istiqamətidir”, – deyər Emin Əmrullayev bildirdi.

Nazir qeyd edib ki, STEAM artıq Azərbaycanın müxtəlif bölgələrində olan məktəblərdə 100 mindən artıq şagirdi əhatə edir. 15 bölgədə STEAM mərkəzləri açılacaq. Bunlardan bir neçəsi – Şirvan, Gəncə, Quba, Sabirabad, Ağdaş mərkəzləri artıq hazırdır. Bütün məktəblərimizdə STEAM laboratoriyaları qurulur.

“İnnovativ məktəblər”

Emin Əmrullayev daha bir yeniliyin anonsunu verib. Nazir qeyd edib ki, gələcək tədris ilindən artıq “İnnovativ məktəblər” layihəsinə başlamaq istəyirik. Bu, rəqəmsal bacarıqları, digər XXI əsr sənətlərini özündə birləşdirən bir layihədir. “İnanırıam ki, bu layihə bütün Azərbaycanın gələcəyini, işıqlı sabahına gəncləri ən uyğun şəkildə hazırlayacaq”.

Nazir STEAM layihəsinin və təşəbbüsünün gerçəkləşməsində Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın xüsusi diqqət və qayğısını qeyd edib: “Bu layihə icrasına başladığı ilk gündən məhz Mehriban xanımın xüsusi diqqəti və göstərdiyi dəstək nəticəsində mümkün olmuşdur. İnanırdım bundan ibarətdir ki, Azərbaycanın 2020-ci ildə qazandığı Zəfər, torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi, məhz burada olan gənclərin əksəriyyətinin yaratdıqları, qurduqları layihələrin böyük hissəsi, yəqin ki, işğaldan azad olunan torpaqlarda həyata keçirilən layihələrlə

bağlı olacaq”. Nazir iştirakçılara uğurlar arzulayaraq ümidvar olduğunu bildirib ki, şagirdlər festivaldan qalib kimi ayrılacaq.

“Siz hamıdan güclüsünüz”

Birinci Azərbaycan STEAM festivalının keçirilməsini yüksək qiymətləndirən “STEAM Azərbaycan” layihəsinin rəhbəri

İqrar Nəzərov qeyd edib ki, layihə 2019–2020-ci tədris ilindən həyata keçirilir. “Hazırda layihə 302 məktəbi, 1600 müəllimi əhatə edir. Layihə VI, VII, VIII siniflərdə həftədə 2 saat olmaqla il ərzində 68 saat ərzində keçirilir”. Layihənin icra olunduğu məktəblərdən 189-u Bakı şəhərinin, 113-ü isə regionların payına düşür. STEAM layihəsi çərçivəsində istedadlı şagirdlə-

rin üzə çıxarılması məqsədilə mütəmadi olaraq yarış və müsabiqələr keçirilir. STEAM Azərbaycan Festivalının təşkili də həmin fəaliyyətlər sırasında.

Layihə rəhbəri STEAM təhsilin məzmununun ümumtəhsil səviyyələri üzrə adaptasiyası, yeni modullar barədə təqdimat edib. İ.Nəzərov orta məktəblərdə STEAM məzmununun STEAM sinifləri, peşə məktəblərində innovativ kurikulumları, universitetlərdə isə STEAM tədrisi və kadr hazırlığını nəzərdə tutduğunu bildirdi. Layihə rəhbəri STEAM-Azərbaycan olaraq İsrail, Türkiyə, Finlandiya, Belçika kimi ölkələrlə təcrübə mübadilələrinin aparıldığını, müəllimlərimizin Türkiyə və İsraildə təcrübə səfərlərində olduğunu qeyd edib. İ.Nəzərov STEAM mərkəzləri üçün yeni məzmun metodologiyasına və məzmun hazırladığını, yeni tədris resurslarının mərkəzlərin istifadəsinə verildiyini vurğulayıb. Layihə rəhbəri yeni çağırışlara müvafiq olaraq yeni STEAM peşələrinin təsis olunması istiqamətində atılan addımlardan, istedadlı uşaqların aşkara çıxarılması üzrə keçirilən yarışlardan bəhs edib, birinci

Siz hamıdan güclüsünüz”.

Festival çərçivəsində şagirdlər arasında 10 kateqoriya üzrə – “STEAM open (makert-hon)”, “Hackathon”, “Micro-Bit”, “Lego sumo”, “Line follower”, “3D Cad”, “Short movie”, “Edu drone”, “Humanoid robot” yarışları keçiriləcək. Festivala regionlardan 91 komandadan 374 iştirakçı, paytaxt üzrə 198 komandadan 518 iştirakçı olmaqla, ümumilikdə 289 komandadan 892 iştirakçı qatılıb.

Qeyd edək ki, 2019-cu ildən Təhsil Nazirliyi tərəfindən təbiiqinə başlanılan STEAM (Science, Technology, Engineering, Art və Math) layihəsinin əsas məqsədi təhsilalanlarda tənqidi, yaradıcı düşüncə, əməkdaşlıq və s. kimi XXI əsr bacarıqlarını formalaşdırmaq, yaradıcı proses vasitəsilə öyrənmə imkanını yaratmaq, fənləri ayrılıqda öyrətmək deyil, onları real dünyadakı tətbiqlərə əsaslanan vahid öyrənmə modelində birləşdirməkdir. Eyni zamanda, müxtəlif proqramlaşdırma dillərini tətbiq etməklə müasir İKT avadanlıqlarından istifadə etməklə qabiliyyətlərini yüksəltməkdir.

Oruc MUSTAFAYEV

Bərpa olunan enerji üzrə yeni təhsil proqramı

Dekabrın 6-da Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi və BP şirkəti arasında yerli universitetlərin birində bərpa olunan enerji mənbələri üzrə yeni ali təhsil proqramının yaradılması ilə bağlı əməkdaşlıq haqqında niyyət protokolu imzalanıb.

Protokol bərpa olunan enerji mənbələri, o cümlədən bu sahədə istifadə edilən texnologiyalar üzrə ixtisaslaşan yerli peşəkarların hazırlanması üçün mühüm bir təhsil layihəsinə dair əməkdaşlığın təməlini qoyur. Bu məqsədlə Böyük Britaniya universitetlərindən biri ilə tərəfdaşlıqda yerli ali təhsil müəssisəsində yeni magistr proqramı yaradılacaq.

Protokol çərçivəsində layihənin texniki aspektlərini, o cümlədən icraçı tərəfdaşın seçim meyarlarını müəyyənləşdirmək üçün işçi qrup yaradılacaq.

Təhsil naziri Emin Əmrullayev imzalanma mərasimində çıxışı zamanı "qara qızıl"ın insan kapitalına çevrilməsi konsepsiyasının gənclərin xaricdə təhsilinin dəstəklənməsinə mühüm imkanlar yaratdığını xatırladı. Emin Əmrullayev bildirdi ki, ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevin sərəncamı ilə təsdiq edilən "2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsil üzrə Dövlət Proqramı" çərçivəsində 3500-ə yaxın gənc xaricdə təhsil alıb.

Bərpa olunan enerji üzrə müxtəssis hazırlığın vacib olduğunu qeyd edən təhsil naziri bu sahədə BP şirkəti ilə əməkdaşlığı yüksək dəyərləndirib. Emin Əmrullayev deyib ki, proqram çərçivəsində tədqiqat layihələrinin də həyata keçirilməsi planlaşdırılır.

BP-nin Azərbaycan, Gürcüstan və Türkiyə üzrə regional prezidenti Qəri Counz deyib: "Azərbaycanın enerji keçidi üzrə söylərinə dəstəkləmək məqsədilə Təhsil Nazirliyi ilə uzunmüddətli və uğurlu əməkdaşlığımızı yeni istiqamətdə genişləndirməkdən böyük məmnunluq duyuruq. Təsis edəcəyimiz yeni universitet proqramı ölkənin bərpa olunan enerji sektorunun inkişafı üçün zəruri olan yeni təcrübə və bacarıqların formalaşdırılması üçün nəzərdə tutulub. Bu, Azərbaycanın enerjinin gələcəyinə doğru atdığı addımları və eləcə də şirkətimizin insanlar və planetimiz üçün enerji haqqında təşəvvürləri yeniləmək məqsədini dəstəkləyən gözəl bir layihədir".

Layihəni Təhsil Nazirliyi və BP birgə maliyyələşdirəcək. BP bu layihəyə 2 milyon ABŞ dolları vəsait qoyacaq.

Yeni magistr proqramı çərçivəsində hər il bərpa olunan enerji mənbələri sahəsində təxminən 40 yerli mütəxəssisin hazırlanması gözlənilir.

"Davamlı inkişaf strategiyası: global trendlər, milli təcrübələr və yeni hədəflər"

Mingəçevir Dövlət Universitetində konfrans keçiriləcək

Mingəçevir Dövlət Universitetində (MDU) Təhsil və İqtisadiyyat nazirliklərinin, Mingəçevir Şəhər İcra Hakimiyyətinin dəstəyi ilə "Davamlı inkişaf strategiyası: global trendlər, milli təcrübələr və yeni hədəflər" mövzusunda beynəlxalq elmi konfrans keçiriləcək.

Konfransın Təşkilat Komitəsinə MDU ilə yanaşı, Türkiyə, Ukrayna, Çin, Litva, Rusiya Federasiyası, Qazaxıstan, Qırğız Respublikası, İsveç və Sloveniyanı təmsil edən universitetlərin alimləri daxildir.

Konfransın əsas məqsədi Müzəffər Ali Baş Komandanın qətiyyəti və rəşadətli Azərbaycan əsgərinin şücaəti sayəsində əldə olunan tarixi Zəfərdən sonrakı mərhələnin reallıqları nəzərə alınmaqla müvafiq istiqamətlərin natiçələrinin təqdim edilməsindən ibarətdir. Konfrans Prezidentin 2021-ci il 2 fevral tarixli müvafiq sərəncamı ilə təsdiq olunmuş "Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli

Prioritetlər"dən, eləcə də Birləşmiş Millətlər Təşkilatının "Dünyamızın transformasiyası: 2030-cu ilədək dayanıqlı inkişaf sahəsində Gündəlik"dən irəli gələn vəzifələri əhatə edən mövzularda elmi diskussiya platformasının yaradılmasını hədəfləyir.

10-11 dekabr tarixlərində keçiriləcək beynəlxalq konfransa 37 yerli ali təhsil və elmi-tədqiqat müəssisəsindən, 14 xarici ölkənin 35 universitetindən 462 təziz və məqalə daxil olub.

Proqrama uyğun olaraq, iki gün ərzində konfrans çərçivəsində açılış-plenar, plenar, bölmə və yekun iclasları keçiriləcək.

Açılış-plenar iclasda təhsil nazirinin müavini Firudin Qurbanov, iqtisadiyyat nazirinin müavini Sahib Ələkbərov, MDU-nun rektoru Şahin Bayramov, Mingəçevir Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı İlham İsmayilov, BMT-nin Azərbaycandakı Rezydent Əlaqələndiricisi Vladanka Andreeva, bir sıra tərəfdaş yerli və xarici universitetlərin rektorları çıxış edəcəklər.

Qaranlıqdan boylanan işıqlı arzular

Bütün dünyanın Beynəlxalq Əlillər Gününü qeyd etdiyi tarixdə dünya işığına həsrət, az görən və hətta heç görməyən uşaqların təhsil aldığı Sağlamlıq imkanları məhdud uşaqlar üçün 5 nömrəli Respublika xüsusi internat məktəbində də canlanma, həyəcan vardı. Onlar da bu günü qeyd eləməyə hazırlaşdılar. Üstəlik, qonaqları da vardı.

"Rəqlərimi özüm qururam"

Beynəlxalq Əlillər Günü təhsil naziri Emin Əmrullayev Sağlamlıq imkanları məhdud uşaqlar üçün 5 nömrəli Respublika xüsusi internat məktəbində idi. Nazirin bu təhsil müəssisəsini seçməsi təsadüfi deyil. Məktəb özünün nəticələri ilə fərqlənirdi. Bu il xüsusilə fəal olublar. Məsələn, məktəbin XII sinif şagirdi Gülnar Məhərrəmov bu il bir neçə rəqs qurub, həmin rəqlərlə çıxış edib və uğur qazanıb: "Rəqs müəllimimiz yoxdu. Bütün rəqlərimi özüm qururam. Rəqsi çox sevirəm. Zəfər bayramında qurduğum "Xarıbülbül" rəqsi də çox sevilmişdi. Bu gün nazirimizə başqa rəqsimi təqdim edəcəyəm. Ümid edirəm ki, çox bəyənəcək".

Böyük Zəfərin qüruru ilə

Hər halda təhsil nazirinin onları lap çox bəyənəməsinə istədiklərindən irəli gəlir ki, hələ hazırlıqları tamamlanmayıbmış kimi durmadan məşq edirlər. Bildikləri epizodları döndürüb təkrarlayırlar. Səhnəyə çıxmaq, bacarıqlarını ordan nümayiş etdirmək elə asan deyil ki. Amma xüsusi internat məktəbinin yarıdıcı uşaqları bunu yaxşı bacarıdılar.

Təhsil Nazirliyindən gələn qonaqların qarşısında 17 nəfərlik heyətlə çıxış etdilər. V-XII sinif şagirdləri olan həmin uşaqların məharətli artıq məktəbdə hamıya bəlliydi. V sinif şagirdləri Günay, Eldar, Elşad, Nigar, Məsumə, VI sinifdə oxuyan Nurlanla Elşad, VIII sinifdən Atamoğlan, Fidan, Nurbala, Rəcəb, X sinif şagirdləri Elnar və Nərin, XI sinif şagirdləri Zəhra, Sevinc, Sara və Nəhayət, məzun olmağa hazırlaşan XII sinif şagirdi Gülnar olduqları qaranlıq dünyadan gerçək dünyaya işıq saçdılar. Təqdim etdikləri rəqs nümunələrində, şeir və mahnı parçalarında, səhnəcikdə o qaranlıqdan əsər-əlamət də yoxuydu. Aşıq Ələsgəri sazı, Nizamini misralarıyla anan məktəblilər, vətənin qazandıqı böyük Zəfərin qüruruyla çıxdıqları kiçik məktəb səhnəsini onları sevmə üzlərində böyüdü işıqlandırdılar. Dillərində vətən, başlarının üstündə Azərbaycan bayrağı ilə olduqları səhnədə təlatüm yaratdılar. Elşad obrazına girdiyi Aşıq Ələsgərə yenidən həyat verdi, Nərinin Moskva səhnəsində uğurla ifa etdiyi "Stambılın İn"i eyni həyəcan, eyni məsuliyyətlə oxudu,

5 nömrəli Respublika xüsusi internat məktəbinin uşaqları istedadlarını nümayiş etdirdilər

Gülnar qurduğu və müsabiqə-müsabiqə, tədbir-tədbir cəsarətlə təqdim etdiyi rəqsinin sədaları altında pərvazlanıb həm səhnəni, həm onu izləyən yoldaşlarını və müəllimlərini, həm də qonaqlarını ruhlandırdı. Gülnar sadəcə ifa, rəqs və aktyorluq məharətləriylə deyil, rəssamlıq qabiliyyətləri, qıraç bacarıqlarıyla da tamaşaçıların heyran qoydu.

Nərinin səsi, Gülnarın rəqsi, Nurbalının rəsmi...

Bu tədbir 5 nömrəli xüsusi internat məktəbinin il ərzində gördüyü işlərin hesabı, şagirdlərinin meydana çıxardığı yaradıcılıq nümunələrinin qısa xülasəsi də sayıla bilər. Məktəbin direktoru İradə Vəzirova təhsil nazirinə məlumat verib ki, bu il onlar Zəfər bayramı ilə yanaşı, Aşıq Ələsgərin 200 illik yubileyinə, Nizami Gəncəvinin 850 illiyinə həsr edilən tədbirlər də hazırlayıblar. Nərinin öz ifasıyla Moskvada laureat olub. Gülnar özünün qurduğu rəqlə Türkiyədə keçirilən "Gülən çocuk" festivalından mükafatla qayıdıb. Nurbala Macarıstan səfirliyinin təşkil etdiyi müsabiqəyə həmin ölkənin tarixi yerlərinin rəsmi ilə qatılıb və öz əl işi ilə qaliblərdən olub. 1 nömrəli Uşaq-Gənclər İnkişaf Mərkəzi ilə birgə layihələrdən də danışan direktor məktəb şagirdi Elxan Aydemirinin uğurlarına diqqət çəkib: "Uşaq-gənclər birliyiylə birgə layihəmiz olan dərməkdə Zəfər bayramına həsr etdiyi əl işlərini satışa çıxartdı və bütün əl işlərini satdı".

"Heç görməyən şagirdlərimizin hamısı tələbə oldu"

Deyəsən, 5 nömrəli xüsusi internat məktəbi, sadəcə səhnələrdə parlamır, şagirdlərinin akademik göstəriciləri məktəbi bu sahədə də ulduza çevirib. Belə ki, məktəbin direktoru təhsil nazirinə məzunların ödənilməsi üçün 80 faizi ali məktəblərə qəbul olub. 11 nəfər məzunumuz yüksək balla ölkəmizin ən nüfuzlu ali təhsil müəssisələrinin tələbəsi olmaq şansını qazanıb. Bu il keçirilən ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanlarında 400-dən aşağı bal toplayan məzunumuz olmayıb. Ümumiyyətlə, görməyən uşaqlarımızın hamısı ali məktəb tələbəsi oldular".

Məktəb səhnəsindən daşan istedadlar

Beləliklə, 5 nömrəli xüsusi internat məktəbinin şagirdləri il ərzində əldə etdikləri bilik və bacarıqları, hazırladıqları tədbirləri yalnız saata sığdırmağa çalışdılar.

Təhsil naziri Emin Əmrullayev məktəblərə bu kiçik səhnəyə sığmayan daha böyük səhnə vədi də verdi, həmin səhnədə hazırlamaq üçün stimulla: "Məktəbdə həm əl işlərinizlə, həm də bacarığınızla tanış oldum. Gördüklərimdən sonra əminliklə deyə bilərəm ki, öz bacarığınızla, istedadınızla daha böyük uğurlara nail ola bilərsiniz. Sizin ortaya çıxardığınız işləri maraqla izlədim. Məktəbin uğurları da var. Ötən tədris ilinin məzunları məktəbin öyünə biləcəyi nəticələr göstərib. Sizdən böyük gözləntilərimiz var".

Ruhiyyə DAŞSALAHLI

Gənc müəllimlərlə adaptasiya proqramı

Dekabrın 6-dan həvəsləndirmə tədbirləri tətbiq olunmayan ümumi təhsil müəssisələrində çalışan gənc müəllimlərlə adaptasiya proqramına start verilib.

Proqram Təhsil Nazirliyi və Azərbaycan Gənc Müəllimlər Assosiasiyasının birgə təşkilatlığı ilə keçirilir.

Proqram çərçivəsində “Öyrədicə müəllimin yaradılması”, “Sınıfın idarə olunması”, “Metodiki xidmətin təşkili”, “Məktəbdaxili qiymətləndirmənin aparılması”, “Şagirdlərin motivasiyasının artırılması”, “Lider müəllim necə olmalıdır?”, “Məktəb fəaliyyətinin təbliği”, “Tədqimat bacarığı və nəticəlik”, “Müəllimin innovativ bacarıqları”, “Şagirdlərin inkişafı üçün əlverişli mühitin yaradılması” və s. mövzularda təlimlərin keçirilməsi nəzərdə tutulub.

Dekabrın 3-də Yeni Azərbaycan Partiyasının Nərimanov Rayon Təşkilatının Təhsil Nazirliyi ərazi təşkilatının və Təhsil Nazirliyinin Həmkarlar İttifaqı Komitəsinin hesabat-seçki yığıncaqları keçirilib.

Tədbiri giriş nitqi ilə açan təhsil nazirinin müavini Firudin Qurbanov iştirakçıları yığıncağın gündəliyi ilə tanış edib.

Daha sonra Təhsil Nazirliyinin Həmkarlar İttifaqı Komitəsinin sədri Əsgər Quliyev hesabat məruzəsi ilə çıxış edib.

Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının (AHİK) üzv təşkilatı - Azərbaycan Təhsil İşçiləri Azad Həmkarlar İttifaqının sədr müavini Mirzə Cəfərzadə müvafiq təşkilatın əsas funksiyası və gördüyü işlər barədə məlumat verib.

Sonra səsə qoyulan Təhsil Nazirli-

Təhsil Nazirliyində hesabat-seçki yığıncağı

yinin Həmkarlar İttifaqının fəaliyyəti qənaətbəxş qiymətləndirilib.

Yığıncaqda Təhsil Nazirliyinin Həmkarlar İttifaqının tərkibi müəyyənləşib, 5 nəfər yeni üzv seçilib. Səsvərmə yolu ilə Təhsil Nazirliyinin Aparat rəhbərinin müavini Nərminə Hüseynova sədr, Məktəbdənkənar fəaliyyətin təşkili şöbəsinin müdiri Elnur Əliyev isə sədr müavini seçilib.

Sonra Təhsil Nazirliyi Ərazi partiya təşkilatının fəaliyyəti haqqında he-

sabat məruzəsi dinlənilib, təşkilatın fəaliyyəti qənaətbəxş qiymətləndirilib. Eyni zamanda təşkilatı məsələlərə baxılıb.

İclasda səsvərmə yolu ilə Təhsil Nazirliyinin Maliyyə şöbəsinin müdiri Rauf Orucov təşkilatın sədri, Ümumi təhsilin təşkili və idarə olunması şöbəsinin əməkdaşı Əhliyyət Adıgözəlov isə yenidən sədr müavini seçilib.

Diqqətli və ehtiyatlı ol! Mina var!

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə rəşadətli ordumuzun qəhrəmanlığı və xalqımızın birliyi sayəsində 44 günlük gərgin döyüşlərlə işğal altında olan torpaqlarımız azad edildi.

Amma düşmən azad edilmiş ərazilərdə minlərlə minalar basdırıb və həmin yerlərdə çoxlu sayda partlamamış hərbi sursatlar var ki, bütün bunlar da əhali, orada fəaliyyət göstərən, infrastrukturuna bərpə edən insanlarımız üçün ciddi təhlükə yaradır.

Bütün bu çətinliklərə baxmayaraq azad olan torpaqlarımız minalardan, partlamamış hərbi sursatların qalıqlarından sürətlə təmizlənməkdədir.

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi tərəfindən bununla bağlı maarifləndirmə işlərinin zəruriliyi nəzərə alınaraq “Təhsil müəssisələrinin müəllim-şagird (tələbə) heyətinin partlayış təhlükəsinə qarşı maarifləndirilməsi barədə metodiki tövsiyələr” hazırlanıb. Artıq bir sıra bölgələrdəki təhsil müəssisələrində partlayış təhlükəsinə qarşı davamlı olaraq maarifləndirmə işləri aparılmaqdadır.

Astara Pedaqoji Kollecinin pedaqoji kollektivi, tələbələr və işçi heyəti tərəfindən sözlükdən mövzu ətrafı öyrənilir. Belə ki, “Gənclərin çağırışqədərki hazırlığı” fənnini tədris edən müəllimlər dərslərində “Metodiki tövsiyələr”də öz əksini tapan mövzulardan istifadə edirlər. Lənkəran Dövlət Universitetinin müəllimi Yadigar Gənciyev kollecin birinci kurs tələbələri üçün adiqətilən fənn üzrə “açıq dərslər” keçib. Minalara və partlamamış hərbi sursatlara aid slayd və videoçarxlardan istifadə edilməklə tələbələr ətrafı məlumatlandırılıb.

Dərsdə Təhsil Nazirliyinin məsul

Təhsil müəssisələrində partlayış təhlükəsinə qarşı maarifləndirmə işləri aparılır

işçisi Rövşən Ağayev, kollecin direktoru Ağababa İbrahimov və Astara Rayon Təhsil Şöbəsinin müdiri Rəşad Həsənov iştirak ediblər.

Bununla yanaşı, kollecdə “Biologiya” və “Tibbi biliklərin əsasları” üzrə fənn müəllimləri də dərslərində “Metodiki tövsiyələr”də nəzərdə tutulan məsələləri əhatə etməyə çalışırlar.

M.Ə.Sabir adına Astara şəhər I nömrəli tam orta məktəbdə X “b” sinif şagirdlərinin və sinif rəhbəri Samirə Mirzəyevanın təşkilatlığı ilə “Mina təhlükəsi” mövzusunda nümunəvi dərslər keçirilib.

Nümunəvi dərslərdə mina partlayış təhlükəsinə qarşı maarifləndirilmə məqsədilə videoçarx nümayiş olunub, şagirdlərin qrup şəklində hazırladıqları tədqimatları dinlənilib.

Müzakirələr çərçivəsində düşmən tərəfindən quraşdırılan tələ minaları, insanları, əsasən də uşaqları və gəncləri cəlb

etmək üçün oyuncaq və ya fərqli görünüşdə hazırlanan əldəqayırmə partladıcı qurğular, minalar və partlamamış hərbi sursatları tanıma, onların təhlükəsindən qorunma, təhlükəli ərazilərdə hərəkət qaydaları barədə məlumat verilib, fikir mübadiləsi aparılıb.

Tədbirdə Təhsil Nazirliyinin nümayəndəsi məktəblilərin və bütövlükdə rayon əhalisinin mina təhlükəsizliyi ilə bağlı maarifləndirilməsinə böyük ehtiyac duyulduğunu qeyd edərək, müzakirə olunan məsələnin aktuallığından, məqsəd və vəzifələrindən söhbət açdı.

Astara rayonunun Çayoba tam orta məktəbində də X-XI sinif şagirdləri üçün “Mina nədir?” mövzusunda seminar keçirilib.

Tədbirdə məktəbin gənclərin çağırışqədərki hazırlığı rəhbəri Rizvan Nəsirov şagirdlərlə mina və partlamamış hərbi sursatların (PHS) yaratdığı təhlükə barədə xəbərdar etmək və ehtimal olunan

digər xoşagəlməz hallar üzrə maarifləndirici söhbətlər aparıb. Məktəbin direktoru Sarraf Əhmədov gəncləri hərbi sursat aşkar edərkən necə hərəkət etmələri barədə ətrafı məlumatlandırıb.

Tədbirdə həmçinin ANAMA-nın fəaliyyətindən söz açılıb.

Mina təhlükəsizliyi, partlamamış hərbi sursatlar və ehtimal olunan digər xoşagəlməz hallar üzrə maarifləndirilmə işləri ilə əlaqədar Salyan şəhər Y.Qasımov adına 4 nömrəli tam orta məktəbdə də müvafiq tədbirlər həyata keçirilib.

Carı ilin oktyabr-noyabr aylarında məktəbin X-XI siniflərində hərbi rəhbər R.Zərbəliyev şagirdlərə partlayıcıları, onların növləri, yarada biləcəyi fəsadlar haqqında məlumat verib, oyanı vəsaitlərdən istifadə edərək şagirdlərin bu sahədə ətrafı bilgilənməsini təmin edib.

Məktəbin ibtidai, həmçinin V-IX siniflərində noyabr ayı ərzində sinif təşkilat saatları hesabına sinif rəhbərləri şagirdlərlə bu mövzuda söhbət aparıb, VIII “a” və X “e” sinif şagirdləri üçün “açıq dərslər”lər təşkil olunub.

Salyan şəhər 4 nömrəli tam orta məktəbin sinif müəllimi Sevinc Axundova da “Həyat bilgisi” fənnindən “Mina təhlükəsizliyi” mövzusunda “açıq dərslər” təşkil edib. Sevinc müəllim uşaqlara minaları ərazilərdə necə diqqətli olmaları, mina ilə qarşılaşdıqda necə rəftar və hərəkət etmələri haqqında müəyyən məlumat verib. Tədbirdə Salyan RTŞ-nin müdiri Rəzgül Dadaşova, 13 saylı ƏMHH-nin rəisi Sənan Mənsimli, məktəbin direktoru Gülnar Quliyeva iştirak edib.

“Açıq dərslər”dən sonra Təhsil Şöbəsinə Salyan şəhər məktəb direktorları

ilə onlayn iclas keçirilib. İclasda məktəb direktorlarının hazırladıqları “Tədbirlər planı”nın icrasına dair hesabatları dinlənilib.

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin müvafiq əmrindən irəli gələn tələblərin icrası, görülmüş işlər, mövcud vəziyyət və qarşıda duran vəzifələrlə bağlı Lənkəran Şəhər Təhsil Şöbəsinin “Mina təhlükəsizliyi ilə əlaqədar 2021-2022-ci tədris ili üçün Tədbirlər planı”na uyğun dekabrın 2-də “Microsoft Teams” platforması üzərindən şəhərin ümumtəhsil müəssisələrinin direktorlarının iştirakı ilə onlayn iclas keçirilib.

İclası giriş sözü ilə Lənkəran Şəhər Təhsil Şöbəsinin müdiri Ülviyyə Əliyeva açdı. Sonra şəhər 6 nömrəli məktəbin direktoru Akif Xəlilov, 3 nömrəli məktəbin direktoru Aqil Sadiyev, gənclərin çağırışqədərki hazırlığı rəhbəri, II Qarabağ müharibəsinin iştirakçısı Pərvin Abbasov, 4 nömrəli məktəbin direktoru Yeganə Əsgərova və şəhər 10 nömrəli məktəbin direktor müavini, II Qarabağ müharibəsinin iştirakçısı Emin Quliyev təhsil müəssisələrinin müəllim-şagird heyətinin partlayış təhlükəsinə qarşı maarifləndirilməsi istiqamətində görülən işlərdən, əldə edilən nəticələrdən, qarşıda duran vəzifələrdən danışıblar. Lənkəran şəhəri T.Bayraməlibəyov adına 2 nömrəli tam orta məktəbdə “Gənclərin çağırışqədərki hazırlığı” fənni üzrə dərslərdə şagirdlərə piyada və tank əleyhinə mina təhlükəsizliyinə dair geniş məlumatların verildiyi diqqətə çatdırılıb. Dərslərdə mina partlayış təhlükəsinə qarşı maarifləndirilmə məqsədilə videoçarx nümayiş olunub, mövzu ilə bağlı fikir mübadiləsi aparılıb, şagirdlər hazırladıqları tədqimatlarla çıxış ediblər.

Əlilliyi olan şəxslərin keyfiyyətli təhsilə çıxışı təmin olunur

Təhsil nazirinin müavini Rusiya Federasiyası Milli Abilimpiya Mərkəzinin nümayəndə heyəti ilə görüşüb

Dekabrın 7-də təhsil nazirinin müavini İdris İsayev ölkəmizdə səfərdə olan Rusiya Milli Abilimpiya Mərkəzinin nümayəndə heyətini qəbul edib.

Görüş zamanı nazir müavini ölkəmizdə əlilliyi olan şəxslərin keyfiyyətli təhsilə çıxışının təmin olunması istiqamətində görülən işlər haqqında qonaqlara məlumat verib. Nazir müavini bildirib ki, əlilliyi olan şəxslərin təhsil sistemi vasitəsilə biliklərə, bacarıqlara və sərəfətə sahib olması, onların işlə təmin edilməsi və cəmiyyətə inteqrasiyası Azərbaycan dövlət siyasətinin əsas prioritetlərindən biridir. Eyni zamanda qeyd olunub ki, ölkəmizin müxtəlif peşə

sahələrində xeyli sayda istedadlı əlilliyi olan şəxslər fəaliyyət göstərir.

Daha sonra məlumat verilib ki, əlilliyi olan insanların peşə bacarıqlarına yiyələnmələri, mövcud potensiallarını inkişaf etdirmələri və bacarıqlarını cəmiyyətə təqdim etmələri sahəsində daha çox geniş miqyaslı və səmərəli işlərin görülməsinə, istedadlı insanların mövcud potensiallarını istiqamətində məşğulluğunun artırılmasına ehtiyac var. Nazir müavini Abilimpiya hərəkatını əlilliyi olan şəxslərin peşə bacarıqlarının inkişaf etdirilməsində, peşəkar mütəxəssislərin formalaşmasında, peşə standartlarının hazırlanması, təcrübə mübadiləsinin aparılmasında mühüm rol oynadığını qeyd edərək Təhsil Nazirliyinin nəzdində olan peşə təhsili müəssisələrinin və bu müəssisələrdə təhsil alan əlilliyi olan şəxslərin Abilimpiya peşə yarışmalarında aktiv iştirakının zəruri olduğunu bildirib.

Rusiya Federasiyası Milli Abilimpiya Mərkəzinin rəhbəri İqor Qribov, öz növbəsində, Abilimpiya hərəkatının tarixçəsi və bu çərçivədə Rusiya Federasiyası ərazisində həyata keçirilən tədbirlər haqqında məlumat verib. İqor Qribov ölkəmizdə Abilimpiya hərəkatının inkişafında Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin rolunu yüksək qiymətləndirib.

ADMİU-nun tələbə və müəllimləri Lənkəran Dövlət Universitetində

Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin rektoru, professor Ceyran Mahmudova başda olmaqla, universitetin bir qrup müəllim və tələbə heyəti LDU-da növbəti iki günlük səfərdə olub.

LDU-nun rektoru, professor Natiq İbrahimov qonaqlara universitet, burada tədris olunan ixtisaslar barədə ətraflı məlumat verib. Bildirilib ki, "Musiqi və təsviri incəsənət müəllimliyi" ixtisasları üzrə ADMİU ilə birgə tələbə hazırlığı LDU-nun tələbə və müəllimləri üçün faydalı olacaq. LDU ADMİU-nun bu ixtisaslar üzrə tədris planlarını tərtib etmə, tələbə-müəllim mübadiləsinə həyata keçirmək, bu sənət ocağının böyük təcrübəsindən yararlanmaq niyyətindədir.

Yaradıcılıq səfəri çərçivəsində ADMİU-nun müəllimlərindən Əməkdar rəssam Vüqar Əli və Asim Bayramov LDU-nun "Təsviri incəsənət müəllimliyi" ixtisasında təhsil alan tələbələrə rəngkarlıq və boyakarlıqdan ustad dərsləri keçiblər.

ADMİU-nun teatr sənəti fakültəsinin "Musiqili teatr aktyorluğu" ixtisası üzrə IV tədris ili tələbələri səfərin birinci günü LDU-nun geniş Akt zalının səhnəsində C.Məmmədquluzadənin "Danabəş

kəndinin əhvalatları" povestinin motivləri əsasında hazırlanmış "Yol" tragikomediyasını təqdim ediblər. Kurs rəhbəri, Əməkdar artist Şövqi Hüseynovun quruluş verdiyi tamaşada rolları tələbələrə Lalə Qarayeva, Böyükxanım Məmmədova, Ülvi Həşimov, Qüdrət Fətullayev, Zeynəb Babayeva, Kamran Şahverənov, İnci Fərəcova, Tural İbrahimov, Cavid Rzaev ifa ediblər. Tamaşanın musiqi tərtibatını Rəfət Xəlilov verib.

Səfərin ikinci günü isə tələbə aktyorları İtalyan dramaturqu Daryo Fonun "Markofa" komediyasından bir parçanı ifa ediblər. Hər iki tamaşa LDU-nun müəllim və tələbələri tərəfindən maraqla qarşılanıb.

Tamaşanın sonunda professor N.İbrahimov maraqlı, zəngin səfər proqramına, gözəl tamaşaya və ustad dərslərinə görə professor Ceyran Mahmudova başda olmaqla, universitetin müəllim və tələbələrinə təşəkkürünü bildirib, yaradıcı görüşlərin hər iki tərəf üçün səmərəli olduğunu deyib.

İki universitet arasında əməkdaşlığın möhkəmləndirilməsində fəal iştirakı görə tələbə aktyorlara, onların kurs rəhbərlərinə, müəllimlərə LDU-nun "Təşəkkürmə"ləri və xatirə hədiyyəsi təqdim edilib.

Qarşılıqlı əməkdaşlıqla bağlı fikir mübadiləsi aparılıb

Dekabrın 3-də təhsil nazirinin müavini Firudin Qurbanov İstanbul Aydın Universitetinin və Avrasiya Universitetlər Birliyinin rəhbəri Mustafa Aydın ilə görüşüb.

Görüş zamanı İstanbul Aydın Universiteti ilə qarşılıqlı əməkdaşlıqla bağlı fikir mübadiləsi aparılıb.

Görüşdə 2022-ci ilin 2-4 mart tarixlərində hibrid formatda virtual olaraq Türkiyənin İstanbul şəhərində təşkil olunacaq 7-ci Avrasiya Ali Təhsil Sammitində (EURIE 2022) yerli ali təhsil müəssisələrinin iştirakı müzakirə edilib.

Eyni zamanda görüşdə Avrasiya Universitetlər Birliyinin (EURAS) missiyası, fəaliyyəti, Qərbi və Mərkəzi Avropa, Balkanlar, Qafqaz, Yaxın Şərqi, eləcə də bütün Asiyadan 110-dan çox universitet arasında əməkdaşlığın təşviqi və

Təhsil nazirinin müavini İstanbul Aydın Universitetinin təsisçisi ilə görüşüb

qaz, Yaxın Şərqi, eləcə də bütün Asiyadan 110-dan çox universitet arasında əməkdaşlığın təşviqi və

Avrasiya regionunda təhsil standartlarının global inkişafı üçün mühüm əhəmiyyəti müzakirə edilib.

Görüşdə İstanbul Aydın Universitetinin Azərbaycanın bir sıra ali təhsil müəssisələri ilə müəllim-tələbə mübadiləsi, birgə tədbirlərin təşkili, ikili diplom proqramının inkişaf perspektivləri və elmi tədqiqat sahəsində əməkdaşlıq məsələləri qeyd edilib.

Qeyd edək ki, əsasən 2003-cü ildə qoyulan İstanbul Aydın Universiteti özəl universitetdir. Universitetdə 107 ölkədən 6500 əcnəbi tələbə təhsil alır, dünyanın 450-dən artıq nüfuzlu təhsil müəssisələri ilə əlaqələri və tələbə mübadiləsi proqramları var.

Britaniya Şurasının Azərbaycan üzrə direktoru NDU-da olub

Britaniya Şurasının Azərbaycan üzrə direktoru Fransis Qardener - Trexo Naxçıvan Muxtar Respublikasına səfəri çərçivəsində Naxçıvan Dövlət Universitetində (NDU) olub. Universitetdə keçirilən ikitərəfli görüşdə rektor Elbrus İsayev ali məktəbin zəngin maddi-texniki bazası, tərəfdaş olduğu ölkələrlə apardığı tələbə-müəllim mübadiləsi haqqında qonağa məlumat verib.

Mütəxəssis hazırlığı istiqamətində, tədrisin və elmi fəaliyyətin məzmununun təkmilləşdirilməsi sahəsində həyata keçirilən islahatlar, qarşıya qoyulan strateji hədəflər barədə danışan E.İsayev sürətlə modernləşən ali təhsil ocağının beynəlxalq əməkdaşlıq üzrə prioritetlərini diqqətə çatdırıb. Akademik fəaliyyətdə də uğurlara imza atıldığını vurğulayan rektor bildirib ki, universitet müəllimlərinin öz elmi məqalələri ilə yüksək impact faktorlu jurnallara çıxışı təmin edilib.

Görüşdə NDU-da yeni qurulacaq texnopark layihəsi çərçivəsində

Türkiyə universitetləri ilə qarşılıqlı əlaqələr haqqında ətraflı məlumat verilib. Qeyd edilib ki, 1998-1999-cu tədris ilindən etibarən ingilis və Fransız dili ixtisasları, hazırda isə xarici dillər fakültəsində 6 xarici dil üzrə ixtisaslar mövcuddur. İngilis dili və tərcümə, ingilis dili və metodika kafedralarında bu sahə üzrə kadr hazırlığı diqqətdə saxlanılır; tələbələrə ingilis dili ədəbiyyatı, tarixi, mədəniyyəti, incəsənəti ilə bağlı dərslər də keçilir.

Fransis Qardener - Trexo Azərbaycanla Böyük Britaniya və Şimali İrlandiya Birləşmiş Krallığı ara-

sında yaranmış elmi-mədəni sahələrdə münasibətlərin möhkəmlənməsi, inkişafında "British Council"-in xüsusi rolunun olduğunu qeyd edib. Bildirilib ki, müəllimlərin təkmilləşdirilməsi üzrə "British Council" tərəfindən həyata keçirilən layihələr Azərbaycanda öz peşəkarlığı, sərəfətliyi ilə fərqlənir, müasir təlim texnologiyalarına, fəal, interaktiv təlim metodlarına yiyələnmiş ingilis dili müəllimlərinin formalaşmasına zəmin yaradır.

İkitərəfli görüşdə təhsil sahəsində əlaqələrin inkişafı üçün gələcək perspektivlər müzakirə olunub.

Sonra qonaq ali təhsil ocağının xarici dillər fakültəsində fəaliyyət göstərən İngilis dili, Sinxron tərcümə, linqfon mərkəzində, ingilis və Amerika ədəbiyyatına aid bədii əsərlər, tərcümə əsərləri, tələbələrin dərslərdən kənar mütaliələri, fəaliyyətləri üçün faydalı xarici ölkə ədəbiyyatı kabinetində olub, dərslər prosesini izləyib.

Təhsil Nazirliyi yanında İctimai Şuraya yeni sədr seçilib

Dekabrın 9-da Təhsil Nazirliyi yanında İctimai Şuranın ilk iclası keçirilib.

İclasda Təhsil Nazirliyi yanında İctimai Şuraya yeni sədr seçilib. Belə ki, “Vətəndaş” Tədqiqat və İnkişaf İctimai Birliyinin rəhbəri Günel Səfərova şuranın sədri seçilib.

İctimai Şuranın sədr müavini vəzifəsinə “Qarabağa dönüş” İctimai Birliyinin namizədi Gülməmməd Məmmədov, katibi vəzifəsinə isə Azərbaycan Gənc Müəllimlər Assosiasiyasının namizədi Rüfət Əsədov seçilib.

Qeyd edək ki, 23 noyabr 2021-ci il tarixində Təhsil Nazirliyi yanında İctimai Şuraya seçilmiş birinci seçkilər zamanı səsvermə nəticəsində seçicilərin yarısından çoxunun səslerini toplayan 5 nəfər üzv seçilib, digər 4 üzvün müəyyənləşdirilməsi üçün isə noyabrın 26-da təkrar seçkilər təşkil edilib.

Hər iki seçkinin nəticələrinə əsasən, “Azərbaycan Gənc Alim, Doktorant və Magistr Cəmiyyəti” İctimai Birliyinin namizədi

İlqar Orucov, Azərbaycan Təhsil İşçiləri Azad Həmkarlar İttifaqı Respublika Komitəsinin namizədi Mirzə Cəfərzadə, “Vətəndaş” Tədqiqat və İnkişaf İctimai Birliyinin namizədi Günel Səfərova, Azərbaycan Gənc Müəllimlər Assosiasiyasının namizədi Rüfət Əsədov, “XXI Əsr Təhsil Mərkəzi” İctimai Birliyinin namizədi Etibar Əliyev, “Gəncə Regional Qadın Mərkəzi” İctimai Birliyinin namizədi Məleykə Əlizadə, “Qarabağa dönüş” İctimai Birliyinin namizədi Gülməmməd Məmmədov, “Simurq” Azərbaycan Mədəniyyət Assosiasiyasının namizədi Fuad Məmmədov və “YUVA” Humanitar Mərkəzinin namizədi Pərvanə Məmmədova Təhsil Nazirliyi yanında İctimai Şuraya üzv seçiliblər.

Qeyd edək ki, Şuranın təşkilində əsas məqsəd nazirliyin fəaliyyətində şəffaflığı artırmaq, eyni zamanda təhsil sahəsində ictimaiyyətlə qarşılıqlı fəaliyyəti gücləndirməkdir.

BMU-da Ümummilli Liderin anım gününə həsr olunmuş tədbir

Bakı Mühəndislik Universitetində (BMU) ümummilli lider Heydər Əliyevin anım günü ilə bağlı tədbir keçirilib.

Yeni Azərbaycan Partiyası (YAP) BMU ərazi ilk partiya təşkilatı ilə birgə gerçəkləşdirilən tədbirdə öncə Ulu Öndərin həyat və fəaliyyətinə aid videoçarx nümayiş olunub.

Konfransda çıxış edən BMU-nun rektoru, professor Havar Məmmədov müstəqil Azərbaycan dövlətinin qurucusu və memarı Heydər Əliyevin çoxşaxəli fəaliyyətindən ətraflı bəhs edib. Bildirib ki, Ümummilli Lider Azərbaycana rəhbərlik etdiyi dövrdə ölkəmizi zamanın sirt və ağır sınaqlarından çıxarıb, xalqın ictimai-siyasi, həmçinin mədəni həyatının bütün sahələrində dirçəliş baş verib.

Bugünkü qüdrətli Azərbaycanın əsasını ulu öndər Heydər Əliyevin qoyduğunu deyən rektor Ümummilli Liderin layiqli davamçısı, siyasi varisi İlham Əliyevin 18 illik Prezidentliyi dövründə ölkəmizin sürətli inkişaf yolu keçdiyini və bu dövrdə əldə olunan möhtəşəm nailiyyətlərin zirvəsində 44 günlük Vətən müharibəsində qazandığımız parlaq qələbənin dayandığını bildirib. Ümummilli lider Heydər Əliyevin “Mənim axıra çatdırı bilmədiyim taleyüklü məsələləri, planları, işləri sizin köməyiniz və dəstəyinizlə İlham Əliyev başa çatdırı biləcək” fikirlərini xatırladan H.Məmmədov Azərbaycan xalqının bu tarixi bəyanatın gerçəkliyinin bir daha əyani şahidi olduğunu

vurğulayıb.

Tədbirdə Milli Məclisin deputatı, Sosial Tədqiqatlar Mərkəzi İdarə Heyətinin sədri Zəhid Oruc tarixi şəxsiyyət Heydər Əliyevin Azərbaycan xalqı və dövlətçiliyi qarşısında xidmətlərini özündə əks etdirən məruzə ilə çıxış edib. Heydər Əliyevin dünyamiqyaslı siyasətçi olduğunu vurğulayan millət vəkili Ulu Öndərin liderlik xüsusiyyətlərini sadalayıb. O, bu gün qalib xalq olmağımızın, tarixi qələbəmizin kökündə Heydər Əliyev siyasətinin dayandığını bildirib.

BMU-nun tərbiyə işləri üzrə prorektoru, YAP BMU ərazi ilk partiya təşkilatının sədri Bayram Hüseynzadə tarixi şəxsiyyət Heydər Əliyevin çoxşaxəli fəaliyyətinin ayrı-ayrı istiqamətlərindən danışdı. Ulu Öndərin yenidən siyasi hakimiyyətə gəlişi ilə Azərbaycan tarixində yeni bir səhifə açıldığını deyən prorektor Heydər Əliyevin 1990-cı illərin əvvəllərində ölkəmizin xilası üçün atdığı addımlara toxunub, görkəmli şəxsiyyətin respublikamıza ikinci rəhbərliyi dövründə Azərbaycan dövlətini və xalqını zamanın ən çətin sınaqlarından məharətlə çıxardığını bildirib. Bu gün ölkəmizin dünyada söz sahibinə çevrilən qüdrətli, qalib dövlət olduğunu deyən B.Hüseynzadə bildirib ki, Azərbaycan dövləti həmişə var olacaq və ulu öndər Heydər Əliyevin dediyi kimi, əbədiyyətə qədər yaşayacaqdır.

“Erkən uşaq inkişafı: yeni yanaşmalar və təcrübələr”

Beynəlxalq onlayn forum keçirilib

“İcma əsaslı məktəbəqədər təhsil” layihəsi çərçivəsində “Erkən uşaq inkişafı: yeni yanaşmalar və təcrübələr” adlı beynəlxalq onlayn forum baş tutub.

Forum Təhsil Nazirliyi, Təhsil İnstitutu (ARTI) və “T-Network” təcrübə və kommunikasiya platformasının dəstəyi ilə keçirilib.

450-yə yaxın iştirakçının qatıldığı, yerli və xarici mütəxəssislərin çıxış etdiyi beynəlxalq forumun məqsədi erkən uşaq inkişafı ilə bağlı tədqiqat və təcrübələri bölüşmək, cəmiyyəti bu barədə məlumatlandırmaq, erkən uşaq inkişafında təhsilin önəmi və inkişaf mexanizmləri haqqında məlumat vermək olub.

Açılış nitqi ilə çıxış edən ARTI-nin direktoru Rüfət Əzizov məktəbəqədər təhsilin əhəmiyyətini qeyd edib, ölkədə bu sahədə baş verən nailiyyətlərdən, “İcma əsaslı məktəbəqədər təhsil” layihəsinin

rolundan söz açıb.

Sonda forumun təşkilatçılarna təşəkkür edən Rüfət Əzizov iştirakçılara uğurlar arzulayıb.

Sonra Amerikanın St.Louis İntensiv Uşaq İnkişafı proqramının müəllimi Laura Conson, Bakı Dövlət Universitetinin Sosial elmlər və psixologiya fakültəsinin müəllimi Elmina Kazımzadə, Estoniyanın “Uşaq Akademiyası” Adaptasiya, Korreksiya və İnkişaf Mərkəzinin təşkilatçısı Yelena Parfyonova, Vaşinqton Universitetinin Braun Sosial İş və İctimai Sağlamlıq Məktəbinin tədqiqatçısı və müəllimi Aytəkin Hüseynli, “İcma əsaslı məktəbəqədər təhsil” layihəsinin rəhbəri İlahə Rəsulova, tərbiyəçi-müəllim və dünyanın ən yaxşı 10 müəllimi nominasiyasının qalibi Nurten Akkuş, Vaşinqton Universitetinin Təhsil Siyasəti və İdarəetmə fakültəsinin doktorantı Sevinc Məmmədova, “T-Network” platformasının baş mütəxəssisi Qoşqar Məhərrəmov, ADA Universitetinin təhsil fakültəsinin baş müəllimi Ülviyyə Mikayılova təqdimatla çıxış ediblər. Spikerlər uşaqların erkən inkişafı ilə bağlı tədqiqat və təcrübələrini paylaşıb, müxtəlif mövzulara toxunublar.

Onlayn forumun videoyazısını müvafiq linkə daxil olaraq izləyə bilərsiniz: <https://youtu.be/vor3nfDfccc>

Qeyd edək ki, “Erkən uşaq inkişafı” beynəlxalq onlayn forumunun gələcəkdə davamlı keçirilməsi nəzərdə tutulub.

Türkdilli xalqların Beynəlxalq Konfransı

2021-ci il noyabrın 23-dən 26-na qədər Türkiyənin Ankara şəhərində Qazi Universitetinin Təhsil Elmləri İnstitutu və Distant Təhsilin Tətbiqi və Araşdırma Mərkəzi tərəfindən Türk Dünyası Təhsil Elmləri Konfransı keçirilib. 3 gün davam edən konfransda bölmələr üzrə 130-a qədər məruzə dinlənilib.

Konfransa Azərbaycan, Türkiyə, Rusiya, Qazaxıstan, Özbəkistan, Qırğızıstan və b. ölkələrin nümayəndələri dəvət olunublar. Tədbirdə Azərbaycandan beş nəfər - Təhsil İnstitutunun direktor müavini Ənvər Abbasov, şöbə müdirləri Pıralı Əliyev və Könül Abası,

Xəzər Universitetinin dekanı Elza Səmədova və müəllimi Zəminə Ziyayeva iştirak ediblər.

Konfransda türkdilli xalqların elm, təhsil və mədəniyyətinin inkişafı, əlaqələri və digər məsələlər müzakirə olunub.

Konfransın açılışında “Sarı gəlin” və Tofiq Quliyev bir məhəmmətin ifadə edilməsi, bir panel müzakirəsində dörd çıxışçıdan birinin (Könül Abası) Azərbaycandan olması, eləcə də bölmələrdə ölkəmizi təmsil edən nümayəndələrin məruzələrinin maraqla qarşılanması fəxarət və qürur hissi doğurub.

Konfrans öz işini noyabrın 26-da başa çatdırıb.

Noyabrın 25-dən etibarən Təhsil Nazirliyinin tabeliyində Təhsil Tələbə Krediti Fondu tərəfindən müvafiq müraciətlərin qəbuluna başlanılıb. Ölkəmizdə şərtləri kredit götürməyə imkan verən 40465 nəfər bakalavr, 5426 magistr, 10317 nəfər subbakalavr olduğu bildirilir. Xatırladaq ki, təhsil tələbə kreditinin ayrılmasında məqsəd təhsilin hamı, xüsusilə də əhəlinin aztəminatlı təbəqələrindən olan şəxslər üçün əlçatanlığının təmin edilməsi, təhsildə bərabər imkanların yaradılması və təhsilin əhatə dairəsinin genişləndirilməsidir. Nazirlər Kabinetinin təsdiq etdiyi müvafiq qaydaya əsasən, təhsil tələbə krediti iki cürdür: standart və sosial. Sosial kreditdən həssas təbəqəyə aid ailələrin üzvü olan tələbələr istifadə edəcək. Təhsilin normativ müddətində, güzəşt və möhlət dövründə kreditə faiz hesablanmayacaq və tələbədə kreditin qaytarılması tələb edilməyəcək. Kreditə görə faizlərin hesablanmasında və kreditin qaytarılmasında güzəştlər isə tələbənin təhsil nəticələrindən asılı olaraq tətbiq olunacaq. Kreditin hansı müddətdə qaytarılacağına gəlincə, bu kredit dövlət dəstəyi ilə çox kiçik faizlərlə və uzun müddətə verilir. Tələbə təhsil məqsədilə götürdüyü krediti yalnız məzun olduqdan və güzəşt dövrü bitdikdən sonra qaytarmağa başlayır.

Təhsildə əlçatanlıq

Millət vəkili təhsil tələbə kreditinin gənclər üçün yaradacağı imkanları yüksək qiymətləndirirlər

Vüqar BAYRAMOV

“Təhsil Tələbə Krediti Fondunun vasaiti artırılacaq”

Bu şərtlərlə ölkəmizdə təhsil kreditlərinin verilməsinə başlanılması istər tələbələr, istərsə də bütün cəmiyyətdə maraqla qarşılanıb. İqtisadçı, millət vəkili Vüqar Bayramov hesab edir ki, təhsil tələbə kreditlərinin verilməsi birmənalı olaraq müsbət qarşılanmalıdır: “Təhsil kreditləri uzun müddət müzakirə etdiyimiz və dəstəklədiyimiz məsələlərdəndir. Bu gün əksər inkişaf edən ölkələrdə təhsil kreditlərindən istifadə olunur. Xüsusən də sosial baxımdan nisbətən aztəminatlı ailələrin övladları məhz bu yolla öz təhsil haqqını ödəyə bilərlər. Ona görə də təhsil tələbə kreditləri birmənalı olaraq müsbət məqam kimi xarakterizə olunmalıdır. Çünki bu, təhsil haqqını ödəyə, ya da təhsil aldığı müddətdə başqa xərclərinin öhdəsindən gələ bilməyən tələbələrin həmin kreditdən istifadə etməklə öz təhsilini davam etdirmək imkanı deməkdir. Təhsil kreditindən istifadə edən gənclərin bu pulu təhsilini tamamladıqdan sonra qaytaracaqlarını nəzərə alsaq, əminliklə deyə bilərik ki, təhsil üçün götürdüyü borc təhsil aldığı dövrdə tələbə üçün hər hansı narahatlıq, ağırlıq törətməyəcək. Universitetdən sonra isə əməkhaqqının müəyyən hissəsi bu istiqamətə yönəldiləcək. Bu, sosial bir layihədir və imkan verəcək ki, təhsil haqqını ödəməkdə çətinlik çəkən və ya təhsillə bağlı xərclərin qarşılınmasında problemləri olan tələbələr kreditin köməyi ilə təhsilini davam etdirdirsinlər”.

Vüqar Bayramov bildirib ki, təhsil tələbə kreditinin büdcəsinin artırılacağı da nəzərdə tutulub: “2022-ci ildən Təhsil Tələbə Krediti Fondunun vasaiti 80 milyon manatdan 102 milyon manata qədər artırılacaq. Dövlət büdcəsindən əlavə olaraq 22 milyon manat vasaitin bu məqsədə yönəldilməsi nəzərdə tutulub”.

Ceyhun MƏMMƏDOV

“Məqsəd həm də gənclərin təhsilə təşviqidir”

Milli Məclisin Elm və təhsil komitəsinin üzvü Ceyhun Məmmədov hesab edir ki, Təhsil Tələbə Krediti Fondunun yaradılması və fəaliyyətə başlaması dövlətimizin təhsil sahəsinə qayğısının növbəti təzahürüdür: “Biz son illər davamlı olaraq müşahidə edirik ki, dövlət öz təhsil sistemində diqqətini daha da artırır, sosial baxımdan zəif təbəqə hesab olunan vətəndaşlara dəstək göstərir. Şəhid ailələri, məcburi köçkünlərin təhsil haqqından azad olunması ilə bağlı dövlətin qərarları var. Ötən il pandemiya ilə əlaqədar 20 mindən çox tələbənin təhsil haqqı dövlət tərəfindən ödənilib. Təhsil Tələbə Krediti Fondunun yaradılması Azərbaycan təhsilində tələbələrə uzun illərdə çətinlik çəkdiyi bir sıra məsələlərin həllinə öz təsirini göstərəcək”.

Millət vəkili sözlərinə görə, ali məktəblərə qəbul olunduqdan sonra təhsil haqqını ödəyə bilmədiyi üçün təhsilini yarımcıq qoymaq məcburiyyətində qalanlar olub. Bu da təhsildə əlçatanlığın təmin edilməsi şərtinin yerinə yetirilməsi üçün başlıca maneələrdəndir: “Dünyada bu gün ən mühüm məsələlərdən biri təhsilin əlçatan olmasıdır. Bu baxımdan tələbələrə təhsil kreditlərinin verilməsi qərarı, ilk növbədə, təhsildə əlçatanlığın artmasına təsir göstərəcək”.

Bu qərar ali məktəblərin də maliyyələşməsinə təkan verəcək, rəqabət mühitini artıracaq”.

Sərfəli şərtlərlə kredit valideynlərin də yükünü yüngülləşdirəcək: “İki-üç övladı ali məktəbdə təhsil alan ailələr üçün bir yandan təhsil haqqını verib, digər tərəfdən yaşayış və başqa xərclərin öhdəsindən gəlmək çətinlik yaratdı”.

Millət vəkili fikrincə, kreditin verilməsi üçün qurulan sistem də uğurlu düşünülüb: “Həm sosial, həm də standart paket var. Vacib məqam ondan ibarətdir ki, burada məqsəd həm də gənclərin təhsilə təşviqidir. Hər kəsə kredit verilmir. Oxumursa, təhsilə marağı yoxdursa, ümumi müvafəqyyət göstəricisi yüksək deyilsə, kredit ala bilmir”.

C.Məmmədov bu addımdan müsbət nəticələr gözləyir: “Bu, təhsilimizin inkişafına, tədris mühitinin sağlamlaşdırılmasına, tələbələrin, eləcə də təhsil müəssisələrimizin maliyyə imkanlarının yaxşılaşmasına öz müsbət təsirini göstərəcək”.

Azər BADAMOV

“Tələbələr üçün rəqabət mühiti yaradacaq”

Milli Məclisin deputatı, iqtisadçı Azər Badamovun fikrincə, təhsil krediti dövlət tərəfindən tələbələr üçün yaradılan yeni imkandır: “Düşünürəm ki, bütün tələbələrin keyfiyyətli təhsillə təmin olunmasında təhsil krediti xüsusi rol oynayacaq. Kreditin verilməsi oxuyan tələbələr üçün rəqabət mühiti yaradacaq. Bütün tələbələr təhsil kreditindən yararlanmağa və nəticədə daha da yaxşı oxuyaraq tələb edilən kriteriyalara cavab verməyə çalışacaqlar. Bu da öyrənmək, daha yaxşı kadr olmaq üçün cəhd edənlərin sayının artmasına səbəb olacaq”.

Tələbə təhsil krediti savadlı gənclərin maddi çatışmazlıq ucubətindən universitetdə təhsilini yarımcıq qoymasının qarşısını alacaq: “Ödənişli əsaslarla oxuyan tələbələr arasında maddi imkanları aşağı olduğuna görə təhsilini yarımcıq qoyanlar kifayət qədər çoxdur. Təbii ki, təhsil kreditlərinin verilməsi bu problemi aradan qaldıracaq. Gənclərimizin təhsillə bağlı arzularının reallaşdırılmasına yol açacaq”.

Ruhiyyə DAŞSALAHLI

Tədrisdə şagirdlərin idrak fəaliyyəti onların bilik və fəaliyyətinin təmin edilməsində mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Şagirdlərin idrak fəallığı öyrənmənin hərəkətverici qüvvəsidir. Bu məqsədlə ümumtəhsil məktəblərində kurikulumun islahatının uğurla tətbiq olunması üçün, milli və bəşəri zəmində metodoloji əsas yaradılmışdır. Əməkdaşlıq, təlim prosesində yeni pedaqoji təfəkkür şagird şəxsiyyətinin yaradıcılıq potensialını aşkar edib üzə çıxarmağa təminat verir. Onların fərdi yaradıcılıq qabiliyyətləri inkişaf edir. Hər dövrün özünəməxsus pedaqoji fikri vardır. Təlim-tərbiyə prosesində şəxsiyyət anlama daha demokratik şəkildə dərk edilir.

mulatın hazırlanması zamanı təcridcən əmələ gəlir, formalaşır və inkişaf edir. Bu, fikrin ilkin şərtlərində əvvəlcədən proqramlaşdırılır.

Məmulatın hazırlanmasında arası kəsilmədən yeni-yeni şərtlər meydana çıxır və inkişaf edir. Bu cəhətdən texnologiyanın tədrisi xüsusi maraq doğurur. Texnologiyanın tədrisində, məmulatın hazırlanması metodikasının özündə zəngin psixoloji məqamlar vardır. Təlim prosesinin bu və ya digər funksiyasının daha səmərəli həyata keçirilməsinə yönələn konsepsiyaların işlənilməsi cəhdləri psixoloqlar üçün xarakterik cəhətlərdəndir. İnkişafetdiricilik funksiyasının gücləndirilməsi ilə bağlı işlənilən konsepsiyalar bir çox hallarda “inkşafetdirici təlim konsepsiyaları” da adlandırılır.

Səriştəli və peşəkar müəllim nümunə üçün verilən alt standartların bilik və fəaliyyətlə bağlı məzmununa istinad etməklə elmi-metodik bacarıq qazana bilər. Bununla da o, ibtidai siniflərdə tədris etdiyi fənlərin məzmun xətləri üzrə bilik və fəaliyyətin qeyd olunan kateqoriyalara uyğun şagirdləri təmin etmiş olur.

ŞAGİRD LƏRİN bilik və fəaliyyətinin təmin edilməsi

Şahrza AĞAYEV,
pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru,
ADPU-nun dosenti, qabaqcıl təhsil işçisi

Şagirdlərin bilik və fəaliyyətinin təmin edilməsi yeni pedaqoji təfəkkürün başlıca prinsipləri - demokratikləşmə, humanistləşdirmə, fərdiləşdirmə, diferensiallaşdırma, inteqrasiya, şəxsiyyətin formalaşdırılması və inkişaf etdirilməsi ilə uyğunluq təşkil edir. Təlim hazırlığı zamanı qazanılan bacarıqlar dinamik səciyyəyə daşıyır və insan kapitalı ilə bağlı olan tələblərə uyğun dəyərlər qazanmağa töhfə vermiş olur. İnsan kapitalı geniş mənada: inkişaf kapitalının səmərəli fəaliyyətini təmin edən işçi qüvvəsinin təhsilli hissəsidir; biliklər, intellektual və idarəetmə əməyi üçün alətlər, yaşayış mühiti və əmək fəaliyyəti daxil olmaqla iqtisadi inkişafın, cəmiyyətin və ailənin tərəqqisi üçün intensiv bir məhsuldar amildir.

İbtidai təhsil pilləsi üzrə şagirdin texnologiyaya tətbiq edilmiş təlim nəticələrinin qazanılmasında tərtib edilən nəzəri və praktik materialların onun idrak bacarıqlarını artırmaqla yanaşı müəllimin bələdçilik qabiliyyətini inkişaf etdirir. Şagird təlim prosesində praktik işlərdən faydalanarkən vaxt itkisinə yol vermədən, iqtisadi cəhətdən əlverişli, ekoloji baxımdan heç bir tullantı olmadan məmulatın hazırlanması, onların müqayisəsi, texnoloji əməliyyatlardan (nişanlama, qatlama, ölçmə, kəsmə, biçmə, tikmə, birləşdirmə) istifadə, birgə fəaliyyət bacarıqları, təhlükəsizlik texnikası və sanitariya-gigiyena qaydalarına əməl etməklə, yaradıcılıq nümayiş etdirərək müvafiq model və layihələr qurmağa nail olur.

İbtidai təhsil pilləsində “Texnologiya” fənninin məzmun xətlərinin (emal texnologiyaları, texnika elementləri, məişət mədəniyyəti və qrafika) təlim nəticələri müxtəlifdir. Burada əsas diqqət şagirdin həyatı bacarıqlarına əsaslanan təhsilə yönəldilməlidir.

Müəllim təlim prosesində psixotreninq aparmaqla şagirdlərin maraqlarını öyrənmir. Motivasiya və problem qoyulur, tədqiqat aparılır, informasiya mübadiləsi və müzakirəsi keçirilir, alınan nəticə qiymətləndirilir. Refleksiya əsasında iştirakçıların münasibətləri dinlənir. Qarşılıqlı ünsiyyətin yaradılmasında əqli hücum, Venn

diqramı, ziqzag, BİBÖ, şəxələndirmə, debatlar, diskussiyalar və bir çox fəal təlim üsulları pedaqoji prosesdə tətbiq edilməlidir. İbtidai siniflərdə şagirdlərin texnologiyadan idrak bacarıqları təhsil proqramında təsbit olunan standartlarla həllini tapmalıdır.

İbtidai təhsil pilləsində tədris olunan fənlərin əsaslandırılması, fənlər üzrə ümumi təlim nəticələrinin mahiyyətini dərindən bilməklə onları əlaqələndirmək təhsil proqramının (kurikulumun) tələblərinə uyundur. Şagirdlərin ibtidai təhsil pilləsində texnologiyaya tətbiq edilmiş təlim nəticələrinin tədqiqinə diqqət yönəltməyi məqsəduyğun hesab edirik.

İbtidai təhsil pilləsində texnologiya fənninin əsaslandırılması: Şagirdlərdə müqayisə və çeşidləmə, ilkin emal, özünəxidmət və birgəfəaliyyət vərdətləri, sadə layihələndirmə, tərtibat, modelləşdirmə, dizayn, canlı təbiətə xidmət bacarıqları, ölçü, mütənəsiblik, simmetriya və digər həndəsi anlayışlar formalaşdırılır, sadə konstruksiyalar və yaradıcı işlərin yerinə yetirilməsi üzrə qabiliyyətlərinin aşılmasına təminat olunur.

Şagirdlərin ibtidai təhsil pilləsində texnologiyadan qazandığı ümumi nəticələr: materialları müqayisə edir və çeşidləyir, müvafiq texnoloji vasitələrdən (ölçmə, kəsmə, biçmə, birləşdirmə və s.) istifadə edir, sadə məmulatlar hazırlayır; sadə məişət xidmətlərini yerinə yetirir; birgəfəaliyyət bacarıqlarını nümayiş etdirir, özünün və başqalarının hazırladığı məmulatları münasibət bildirir; təhlükəsizlik texnikası və sanitariya-gigiyena qaydalarını şərh edir və praktik fəaliyyətdə onlara riayət edir; yaradıcılıq tələb edən sadə tapşırıqlar yerinə yetirir, model və layihələr qurur.

Milli və dünya təcrübəsinin öyrənilməsi, onların müqayisəsi, təhlil edilməsi nəticəsində “Texnologiya” fənninin qeyd olunan məzmun xətləri müəyyənləşdirilmişdir: Emal texnologiyaları; texnika elementləri; məişət mədəniyyəti; qrafika.

Bu məzmun xətləri şagirdlərin əldə edəcəyi bilik və bacarıqları daha aydın təsvir etmək, onu sistemləşdirmək məqsədinə xidmət edir.

Bütün fənlərdə olduğu kimi, texnologiya fənninin məzmunu sinifdən-sinifə, konsentrik əsasda sadədən mürəkkəbə, asandan çətinə prinsipi üzrə getdikcə zənginləşsə də, məzmun xətləri və əsas standartlar dəyişməz qalır.

“Texnologiya” fənni üzrə məzmun standartları müəyyənləşdirilərkən təsbit olunan fəaliyyət xətləri nəzərə alınmışdır: Problem həlli; təhlilətmə və əsaslandırma;

mühakiməyürütmə; əlaqələndirmə; təqdimetmə.

Məzmun standartları (I sinif sonunda şagird): Sadə emal texnologiyalarını tanıyır, emal prosesinə hazırlıq görür, təhlükəsizlik və sanitariya-gigiyena qaydalarına əməl etməklə sadə məmulatlar hazırlayır, onları təqdim edir; texnoloji maşınları və texnoloji vasitələri təsnif edir, onları ayrılıqda bir-birindən fərqləndirir; özünəxidmət, bitkilərə qulluq və mədəni davranış qaydalarını sadə formada izah edir; zəruri məişət texnikalarından istifadə bacarıqlarını nümayiş etdirir; sadə əşyaları qrafik təsvir edir.

Texnologiya təhsil proqramının məzmun xətləri standartlara əsaslanaraq şagirdlərin bilik və fəaliyyətini təmin edir. Standart= bilik+ fəaliyyət. Standartlarda ifadə olunan bilik alt standartlarda üç kateqoriyadan (deklarativ, prosedural, kontekstual) birinə aid olur.

Deklarativ bilik hər hansı bir anlayışın dərk edilməsi kimi qəbul edilir. Bu bilik növü “Texnologiya” fənnində onunla bağlı mühüm informasiyalar kimi dəyərləndirilir. Deklarativ bilik bilmə və anlama ilə əlaqələndirilir. Deklarativ bilik yaddaşa əsaslanır. Bunlar “Texnologiya” fənninə aid mühüm terminlər, ifadələr, təriflərdir. Şagirdlərin onları bilməsi təlimin sonrakı mərhələsinin təşkili üçün çox vacibdir.

Məsələn: 1.1.1.Müvafiq emal texnologiyalarını (ölçmə, kəsmə, yapma, birləşdirmə, qatlama, tikmə) sadalayır (I sinif).

Prosedural bilik prosesi ehtiva edərək, “Texnologiya” fənni üzrə mühüm vərdiş və prosesləri əhatə edir.

İxtiyari problemin həlli zamanı prosedural biliklərdən istifadə edilir. Prosedural biliyin deklarativ bilikdən fərqi ondan ibarətdir ki, bu biliklər tapşırıqların yerinə yetirilməsinə tətbiq olunur.

Məsələn: 1.2.3. Məmulatın hazırlanması ardıcılığını müəyyənləşdirir (I sinif).

3.1.5. Səhər süfrəsini tərtib edir (I sinif).

Kontekstual bilik hər hansı prosesdə əldə olunan informasiyaya tətbiq edildikdə yeni məna alan proseslər kimi dəyərləndirilir. Kontekstual nəzəriyyəyə əsasən təlim o zaman baş verir ki, şagird öz bilik dairəsi çərçivəsində yeni informasiyalar və biliklər əməl etsin.

İnformasiyaların emalı məzmununda yeni məna axtarmaqla və həmin mənalara inanıncı şəkildə əlaqələndirməklə həyata keçirilir.

Məsələn: 1.2.4. Hazırlanacaq məmulatın materialına uyğun emal texnologiyasını seçir (I sinif).

Texnoloji prosesdə məmulatın hazırlanması zamanı insan təfəkkürünün sonrakı fəaliyyətini təmin edən, məmulatın inkişaf qədrə onə məlum olmayan yeni-yeni şərtləri və tələbləri müəyyən olunur. Təfəkkür fəaliyyətini şərtləndirən səbəb mə-

Məzmun xətləri üzrə əsas və alt standartlar

1. Emal texnologiyaları (şagird):

1.1. Emal texnologiyalarını və vasitələrini tanıyıb anladığını nümayiş etdirir.

1.1.1. Müvafiq emal texnologiyalarını (ölçmə, kəsmə, yapma, birləşdirmə, qatlama, tikmə) sadalayır.

1.1.2. Sadə emal texnologiyalarını fərqləndirir.

1.1.3. Emal vasitələrini sadalayır.

1.2. Emal prosesinə hazırlıq işlərini yerinə yetirir.

1.2.1. Hazırlanacaq məmulata görə iş yerini təşkil edir.

1.2.2. Məmulatın hazırlanması üçün uyğun emal vasitələri seçir.

1.2.3. Məmulatın hazırlanması ardıcılığını müəyyənləşdirir.

1.2.4. Hazırlanacaq məmulatın materialına uyğun emal texnologiyasını seçir.

1.3. Verilmiş materiallardan (kağız, karton, parça, plastilin) müxtəlif məmulatlar hazırlayır.

1.3.1. Məmulatların detallarını hazırlayır.

1.3.2. Detalları birləşdirərək sadə məmulat (məmulatlar) hazırlayır.

1.3.3. Məmulatların hazırlanmasında sadə tərtibat bacarıqlarını nümayiş etdirir.

1.3.4. Məmulatların qrup tərəfindən hazırlanması prosesində birgə fəaliyyət və əməkdaşlıq bacarıqlarını nümayiş etdirir.

1.3.5. Məmulatın hazırlanmasında müvafiq təhlükəsizlik və gigiyena qaydalarına əməl edir.

1.3.6. Hazırladığı məmulatı təqdim edir.

2. Texnika elementləri (şagird):

2.1. Texnoloji maşınlar və texnoloji vasitələr haqqında təsəvvürə malik olduğunu nümayiş etdirir.

2.1.1. Verilmiş təsvirlərdə texnoloji maşınları (məqulluq, yük, məişət) və texnoloji vasitələri (əl alətləri, mexaniki alətlər) adlandırır.

2.1.2. Texnoloji maşınları və vasitələri sadalayır.

2.1.3. Məişət texnikalarını sadalayır.

3. Məişət mədəniyyəti (şagird):

3.1. Məişətdə zəruri hesab edilən ilkin bacarıqlara yiyələndiyini nümayiş etdirir.

3.1.1. Özünəxidmət və sanitariya-gigiyena qaydaları haqqında fikirlərini sadə formada şərh edir.

3.1.2. Otaq bitkilərinə qulluq qaydalarını şərh edir.

3.1.3. Yemək masası arxasında davranış qaydaları ilə bağlı fikirlərini bildirir.

3.1.4. Müxtəlif təyinatlı (səhər, nahar, şam, qonaq, bayram) yemək süfrələri və onların atributlarını sadalayır.

3.1.5. Səhər süfrəsini tərtib edir.

4. Qrafika (şagird):

4.1. Əşyaları qrafik təsvir edir.

4.1.1. Əşyaların ayrı-ayrı hissələrinin qrafik təsvirini çəkir.

4.1.2. Çəkilmiş ayrı-ayrı hissələri birləşdirərək əşyanın tam təsvirini çəkir.

Nizami Gəncəvi Azərbaycan xalqının dünya mədəniyyətinə bəxş etdiyi ən böyük töhfə, ən qiymətli sərvətdir, xalqımızın milli iftixarıdır. O, dünya miqyaslı şair və mütəfəkkir alim kimi bütün dövrlərdə zirvələr fəth etmiş və etməkdədir. M.Ə.Rəsulzadə "Azərbaycan şairi Nizami" əsərində göstərir ki, "Məhəmməd həzrətləri peyğəmbərlərin sonuncusu olduğu kimi, Nizami həzrətləri də şairlərin sonuncusudur". Bu, şairin qüdrətinə verilən böyük qiymətdir.

Şairin özü də böyüklüyünü etiraf etmiş və yazmışdır:

*Şeirdən ucalıq umma dünyada,
Çünki Nizamiylə qurtardı o da.*

N.Gəncəvidən sonra dünyaya gələn şəxslər (sonralar məşhur olmuş bu şairlər) Nizamini hörmət və ehtiramla anmış, cəsarət edib onun toxunduğu mövzulara müraciət etdiklərinə görə dahi şairdən üzr istəyərkən ruhu qarşısında baş əymişlər.

Diqqət yetirik. Əmir Xosrov "Şirin və Xosrov" poemasında yazır:

*Nizami hər sözü demiş birinci,
Qoymamış cilasız qalsın bir inci.*

Və yaxud Əlişir Nəvai "Fərhad və Şirin" poemasında göstərir:

*Bu meydanda sanna asandır durmaq,
Nizamı də pəncə-pəncəyə vurmaq.
Nizamiyə pəncə uzaqsa hər kəs,
Qırlar pəncəsi, murada yetməz.*

Nizami insan şəxsiyyəti ilə bağlı çox önəmli və dəyərli konsepsiya yaratmış, həmin konsepsiya əsasında bədii təfəkkürün sonsuz imkanlarından bəhrələnenlərə poemalarında fəlsəfi, pedaqoji və psixoloji fikrin bənzərsiz nümunələrini əks etdirmişdir.

Əxlaqi görüşlərində vətənpərvərlik

Nizami öz şəxsiyyəti və yaratdığı hey-rətamiz qəhrəmanlarını nümunəsi ilə bir tərbiyə məktəbidir ki, oxucularını əxlaqi cəhətdən saflaşmağa, mənəvi baxımdan kamilləşməyə sövq edir. O, insanı dünyanın əşrəfi kimi ucaldarıq onun kamilləşməsinə, hərtərəfli yetişməsinə, nəcib, ən gözəl keyfiyyətləri özündə cəmləşdirməsini, mədəni davranış vərdişlərinə, rəftar tərzinə, dünyagörüşünə yiyələnməsini ərizulayırdı. Əsərləri, hikmətli, müdrik fikirləri ilə tanışlıq insanlarda, gənc nəsildə tərbiyələnmək, mənəvi saflaşmaq tələbatı doğurur. Nizamini təlim və təhsilə, müəllim şəxsiyyətinə, tərbiyənin tərkib hissələrinin məzmununa daxil olan məsələlərə aid çoxlu qiymətli fikirləri vardır.

Diqqət edək:

*Şahənə tərbiyə, hüner nəzakət,
Ağıla nur verir, ürəyə qüvvət.*

Şairin əxlaqi görüşləri xüsusilə önəmli-dir. Onun əxlaqi görüşlərində vətənpərvərlik, vətən sevgisi özünəməxsus yer tutur. Dünyada Nizamini uzun illər İran, fars şairi kimi tanıyıblar. Bu, onun öz əsərlərini fars dilində yazmasından irəli gəlir. Həm də hansı millət, ölkə Nizami kimi dihanın, dahi şairin, qüdrətli filosofun, söz xiridarının özü-nünkü olmasını istəməz. Nizami isə məhz bizə, Azərbaycana məxsusdur, xalqımızın

övlədidir. O, türk oğlu türk olmağından, Gəncədə doğulduğundan və burada yaşamağından hədsiz iftixar hissi keçirmiş, Bərdəni vəsf etmişdir. Bütün bunlar dahi şairin vətənpərvərlik mövqeyindən irəli gəlir və insa-nları, doğma yurdu, ana torpağı sevməyə, Vətənə bağlı olmağa çağırır.

Nizami Gəncədə də dünyasını dəyişib və orada dəfn olunub. Ucalıq, məğrurluq, dahilik, bənzərsizlik, ölçətməzlik, bədi sözlər və elmi fikrin özəvilən təvənmişlərinə ehtiram kimi Gəncədə onun möhtəşəm məqbərəsi, abidə kompleksi qərar tutur. Nizami vətən eşqini, doğma Gəncəni aşağıdakı kimi təvənmişdir:

*Şairliyim saxlayıb dostu kimi Gəncədə,
Mənəm indi dünyanın söz hakimi Gəncədə.*

Azərbaycanın qədim mədəniyyət mərkəzi olan Bərdənin tarifi, füsunkar gözəl-lilikləri isə belə verir:

*Bərdə nə gözəldir, necə qəşəngdir,
Yazı da, qışı da güldür, çiçəkdir.
İlyuda dağlara lalələr səpər,
Qışım baharın nəsimi öpər.*

Nizami "İsgəndərnamə"də Gəncə zəlzələsini ürək ağrısı ilə təsvir edir. Doğma di-yarın bir an içərisində yerlə-yeksan olması onu sarsıdır:

*Qopdu bir zəlzələ, göyü oynadı,
Şəhərlər dağılıb yerlərə batdı...
Nə qədər xəzinə batdı o gecə,
O şənabə gecəsi yox oldu Gəncə.*

Tərbiyənin məqsədi

Nizami tərbiyənin məqsədini vətəndaş-ların fəaliyyətinə, həqiqətə, xeyirxahlığa, ədalətə, doğruculuğa, eyni zamanda gözəlli-yə xidmət göstərməsinə gördürdü. O, şəx-siyyətin inkişaf prosesinin xarici mühitdən asılılığını qəbul edir, uşağın inkişafı ilə onun tərbiyəsinin yanaşı, vəhdətdə gətirdiyi qənaə-tinə gəlirdi. Hərtərəfli inkişaf etmiş insanın tərbiyə olunmasını vacib bilirdi. O, ətraf mü-hitlə insanları arasındakı münasibətlər barədə düzgün anlayışların yaradılmasını məsləhət görürdü.

Atalarımızın belə müdrik kəlami var: "Qane olmaq - xoşbəxt olmaq deməkdir". Nizami də insanların var-dövlətə həris ol-masına qarşı çıxır, azla qənaətlənməyi tövsi-yə edirdi. Toplanmış varidatın çox vaxt fira-van həyat vəd etmədiyini, əksinə adamın baş-şına belə olduğunu söyləyir. Ədibin qənaə-tinə, "Kim ki qızla qatdı gündüz kimi başı-nı, Gecəkək qucaqladı nur saçan qaş-daşını".

Nizami ədalətli olmağı mühüm əxlaqi keyfiyyət sayır, birisinin digərinə münasi-bətində ədalətin, insafın tələblərini gözle-məyi vacib bilir, ədalətli yer üzünün fətehi hesab edirdi. Dahi şair zülmü, zorakılığı pisləyir, onların insanlara hədsiz bəzələr,

əndişə, iztirab, qəm-qüssə, kədər, ümid-sizlik gətirdiyini və onları azab-əziyyətlə düçar etdiyini söyləyirdi. O, insanların xə-yirxah işlər görmək arzusunı təqdir edir, dünyada yaxşılıq hər şeydən üstün sayır. Bu xüsusda deyirdi:

*Pisdən yaxşıqla qorunmaq mümkün,
Dünyada yaxşıqlıq hər şeyə üstün.*

Ədibin qənaəti belədir ki, yaxşılıq et-mək, heç də, sadəcə, insanın fədakarlığı, yaxşı xüsusiyəti deyil, o, bu hərəkətə yol verməklə həm də özü üçün qapı açır, bir vaxt öz hərəkət və əməli özüünə qaydır.

Əməyə məhəbbət, zəhmətə bağlılıq

Nizami Gəncəvinin əxlaqi görüşlərində əməyə məhəbbət, zəhmətə bağlılıq, əmək-sevərlik xüsusi yer tutur. O, insanların boş-bekar dayanmamağa, bir işin qulpundan ya-pışmağa çağırır. İnsan hansı yaşda olmasın-dan asılı olmayaraq hansısa işi görməyə (kərpikəsən kişişi yadıma salın) qadirdir. Öz məhdud imkanı, qüvvəsi, gücü daxilində də dolansığı təmin edə bilər. Cüzi qazanc başqalarına əl açmaqdan daha şəərəfidir ("Öz halal zəhmətinlə namuslu insan sayıl, Hər yetənə alçalma, əl açıb olma sail").

Əməyə yüksək qiymət verən Nizami onun axırının insanın rahatlığı ilə nəticələ-nəcəyinə möhkəm əmindir və bu qənaətə gəlir ki, ərənlər şöhrətə zəhmətlə ucalıblar.

Nizami insanlardan bədbinliyə qapılma-ya, nikbin olmağı tələb edirdi. Dahi şair inanırdı ki: "Hər gecənin bir nurlu, günəşli gündüzi var, hər yoxuşun enişi, hər tənənin düzü var". Nizami insanlarda təvazökarlıq qiymətləndirir, yersiz loğzalığı, təköbbürlük etməyini əleyhinə çıxır. Onun qənaətinə, təköbbürlük meydanında döşünə döymək, özünü yerli-yersiz öymək insana baş ucalığı gətirmir. Bu barədə şair deyirdi: "Özündən razılar hər zaman snar".

Böyük şair tamahkarlara öz tamah dişlə-rini çıxarıb atmağı məsləhət görürdü. Dahi şair tamahkarlığı, acgözlüyü, qarınqulluğu yaxşı hal hesab etməyi, bildirdirdi ki, heyatda çox yeyənlər çox yaşamır, ağıllı adamlar, nəfsinə hakim olanlar uzun ömür sürür, hət-tə dünyadan kəçəndən sonra da ömürləri da-vam edir. "Dünyanı qarşına gətirsən də sən, Bir qarından artıq yeməyəcəksən".

Yoldaşlıq və dostluq münasibətləri

Nizamini əxlaqi görüşlərində yoldaşlıq və dostluq münasibətləri geniş yer tutur. Dahi şair yoldaşlıq və dostluğu ümumbəşəri keyfiyyət kimi nəzərdən keçirir və insan

Nizami GƏNCƏVİ - 880

Nizami Gəncəvinin əxlaqi görüşləri

zakət, Ağıla nur verər, ürəyə qüvvət", "Zənn etmə əməlin şücaətdədir, Güclülükdən dey-il, bu adətdədir"), həm də sosial mühitin roluna yüksək qiymət verir. Nizami Xosrov, Bəhrəm və İsgəndərin təlim-tərbiyə aldığı mühiti təsvir edərək, onların elmi mühitdə formalaşmasına diqqət yetirirdi.

Düzlük və doğruculuq

Nizami əxlaqi görüşlərində düzlük və doğruculuq kimi əxlaq kateqoriyalarına da geniş yer vermişdir. "Doğruculuq yaxşıdır" de-yən şair, nicatı düzlükdə axtarır.

Nizamini yaradıcılığında böyüyə hör-mət əhəmiyyətli yer tutur. O, ağsaqqalların, yaşlı adamların ağıllı məsləhətlərinə qulaq asmağı, onlardan faydalanmağı məqsəduy-ğun bilirdi. Nizamiyə görə, "yaramaz bö-yüklər sözdündən qaçmaq, ağıllı sözlərə çə-virmək yarpaq".

Nizami insanlığı yüksək qiymətləndirir-di. "İnsanlıq" anlayışını o, geniş şəkildə nə-zərdən keçirir, insanlıqda ən yüksək keyfi-yətlərin məcmusunu görürdü. İnsanlıq si-masını itirən şəxsləri bədbəxt, miskin, za-vallı hesab edirdi. Nizami əmin idi ki, "İn-sanda insanlıq öləndən bəri, itmir insanlığın parlaq gövhəri".

Öz əxlaqlarını saflaşdıran insanlara məsləhət görürdü: "Çalış öz qəlbini saflaş-dirmağa", "Dəmiri aynatək parladan insan, Pəs silməlidir öz vicdanından".

Paxıllıq və həsəd pisləyir: "Həsəd dərd-də salar daim insani", - deyirdi.

Nizami əsarətə, zorakılığa, başqasının haqqın tapdalanmasına pis baxırdı. Adam incitməyin, zor təbiq etməyin, başqasına təzyiq göstərməyin, zorakılığın əleyhinə idi. Öz şeirlərlə insanlara başa salmağa çalışırdı ki, belə hərəkətlər xoşagəlməz, bəyanılın de-yil, əksinə, təzyiqlə moruz qalanda nifrət, kin yaradır, onun şəxsiyyətini alqaldır. Odur ki, Nizami bu kimi adət və vərdişlərdən uzaq durmağı tövsiyə edir və anladır ki, kobud hərəkətin, zülmün sonu yoxdur, axırda zülmkarlar özləri bunun ziyanını çəkilir: "Kim salsa dünyada zülm bağını, Deməli, bağıl öz əl-ayağını".

Nizamiyə görə, "Kim tikan əkərsə, tikan də-rəcəcək, kim nicat verərsə, nicat görər", "Zülmkarlıq ömrü azaldır".

Nizami irsi tədqiqatlarda

Müxtəlif elm adamları (filosoflar, peda-qoqlar, psixoloqlar, sosioloqlar, tibblər, ri-yaziyyatçılar, fiziklər, astronomlar və onlar-la başqa alimlər) Nizami yaradıcılığına mü-raciət etmiş, elmin müxtəlif sahələrində Ni-zami zəkəsindən faydalanmış, Nizami Gənc-əvi yaradıcılığında bəhrələnenlər, müxtəlif aspektlərdən (pedaqoji, fəlsəfi, psixoloji və s.) onun əsərlərini təhlil edərək kitablar, monoqrafiyalar, dissertasiyalar yazmışlar.

Hələ vaxtilə Mərdan Muradxanov öz namizədlik dissertasiyasını Nizami Gəncəvi yaradıcılığına həsr etmiş, onun əxlaqi görüş-lərini tədqiq etmişdir. Nizamini poemaları, digər əsərləri pedaqoji yönündə professorlar Z.İ.Qaralov, H.M.Əhmədov, Y.R.Talıbov, Ə.Ə.Əgəyev, A.N.Abbasov, F.B.Sadiqov, Ə.M.Abbasov, B.F.Apoyev, psixoloji yö-nümdə prof. Ə.Ə.Əlizadə, tibbi-fəlsəfi və sosial-ekoloji yönümdə Ramiz Əkbər, fəlsə-fi yönümdə Z.Məmmədov, Z.Quluzadə, si-yasi və dini-ideoloji yönümdə T.Yadıqov, mənəvi və sosial yönümdə E.Təhəmidova və b. tərəfindən araşdıraraq təhlil edilmişdir.

Nizami Gəncəvi yaradıcılığı hələ ötən əsrin ortalarında dünyamiqyaslı şərqşünas Y.Bertelsin diqqətini cəlb etmişdir. Təsədü-fi deyirdi ki, o, keçmiş ittifaqda Nizamişü-naslığın banilərindən hesab olunur. Y.Bertels "Böyük Azərbaycan şairi Nizami" (1958) və "Nizami və Füzuli" (1962) monoqrafiyaları-nın müəllifi idi.

Nizami Gəncəvinin insanları nəcib mənəvi keyfiyyətlərə yiyələnmələrini və-cibliyinə, əxlaqın, mənəviyyatın saflaşdırıl-masına, qanunun, birgəyüşün qaydalarının gözlənilməsinin zəruriliyinə, təhsillənməyə, müəllim şəxsiyyətinə, biliklərə yiyələnmə-yin faydasına və s. dair çoxlu qiymətli fikir-ləri vardır.

İllər, on illər, əsrlər keçmişdir, lakin da-hi şəxsiyyətin əsərləri hələ də özünün təh-silləndirici, tərbiyələndirici, inkişafedirici təsirini və imkanlarını itirməmişdir. Nizami Gəncəvi irsi yenə də tədqiqatların obyekt-i-dir, yeniyetmə və gənclər, bütün yaş qrup-larından olan insanların əsərlərini sevə-se-və oxuyur, ümumtəhsil məktəblərində, ali təhsil müəssisələrində, kolleclərdə, liseylərdə dahi şairin həyatı və yaradıcılığı tədris olunur.

Akif ABBASOV,

Azərbaycan Respublikasının Təhsil İnstitutunun elmi katibi, pedaqogika üzrə elmlər doktoru, professor, Əməkdar müəllim

“Məktəblinin dostu” layihəsi üzrə yeni əməkdaşlar tələb olunur

Ümumi məlumat:

“Məktəblinin dostu” layihəsi 2016-cı ilin dekabr ayında Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi tərəfindən yaradılıb. Hazırda 226 ümumi təhsil müəssisəsində həyata keçirilir. Layihənin əsas məqsədi müəllim və şagirdlər üçün təhlükəsiz mühit yaratmaq, fəvqəladə hal baş verdikdə ilkin tibbi və psixoloji yardım göstərməkdir.

Namizədlər üçün tələblər:

- * Yaşı 21-30 aralığında olan, Azərbaycan Respublikasının vətəndaşı;
- * Ali təhsilli

Müraciət etmək üçün CV-lərinizi müraciət bölməsində **məktəblinin dostu** yazaraq bu ünvana göndərməyə bilərsiniz: **office@mdx.edu.az**
Son müraciət tarixi: 21 dekabr

“AZƏRBAYCAN MÜƏLLİMİ”

Qəzet 1934-cü ildən çıxır

Baş redaktor	Sarvan İbrahimov	538-21-55
Mühasibatlıq		539-67-74
Reklam və elanlar		539-20-77 (tel./faks)

Ünvan: AZ-1100, Bakı şəhəri, Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə 23 M, Mətbuat Evi, 5-ci mərtəbə

Qəzet “Azərbaycan müəllimi”nin kompüter mərkəzində yığılır və “Azərbaycan” nəşriyyatında çap olunur

Qəzet hər həftənin cümə günü çıxır

Bank hesabımız

Azərbaycan Beynəlxalq Bankı Şərifzadə filialı
Kodu: 805142 VÖEN: 9900001881
M/h: AZ 03 NABZ 0135010000000002944
S.W.I.F.T.: IBAAZAZ 2X

“Azərbaycan müəllimi” qəzeti redaksiyası
Hesab № AZ80 IBAAZ38060019443164986350
VÖEN: 1300397831

Lisensiyaya № 022327, İndeks: 0003, Tiraj 7976 Sifariş 2612

Məsul nəvbətçi: O.Mustafayev

Etibarsız sayılır

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin Nostrifikasiya Şöbəsi tərəfindən Osmanov Xəqani Məhəmməd oğluna verilmiş I-008254 və T-009162 nömrəli şəhadətnamələr itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbi tərəfindən 2004-cü ildə Əhmədov Rəsim İsrail oğluna verilmiş A-147170 nömrəli diplom itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Abşeron rayon Ceyranbatan qəsəbə 1 nömrəli tam orta məktəbi 2003-cü ildə bitirmiş Quliyev Elşən Zirəddin oğluna verilmiş A-688493 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı Slavyan Universiteti tərəfindən 2011-ci ildə Ağalarova Rəşadə Ziyəddin qızına verilmiş B-206953 nömrəli diplom itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Babək rayon Nəhrəm kənd 1 nömrəli tam orta məktəbi 2002-ci ildə bitirmiş İbrahimov Elçin Əli oğluna verilmiş A-005713 nömrəli fərqənləmə attestatı itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Oğuz şəhər E.Abdullayev adına 2 nömrəli tam orta məktəbi 1993-cü ildə bitirmiş Əliyev İlqar Maqşud oğluna verilmiş A-831359 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Gəncə şəhər Ə.Cavad adına 2 nömrəli tam orta məktəbi 2018-ci ildə bitirmiş Qayıbov Məhəmməd Şahin oğluna verilmiş E-132743 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Gəncə şəhər N.Gəncəvi adına 11 nömrəli tam orta məktəbi 2011-ci ildə bitirmiş Qafarova Xublar Faiq qızına verilmiş A-023515 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Gəncə şəhər M.Ş.Vəzəh adına 16 nömrəli tam orta məktəbin IX sinfini 2001-ci ildə bitirmiş Süleymanov Arzu Rasim oğluna verilmiş B-422739 nömrəli şəhadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Gəncə şəhər N.Hüseynov adına 38 nömrəli tam orta məktəbi 2018-ci ildə bitirmiş Bağirov Əli Niyazoviçə verilmiş E-134460 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Gəncə şəhər İ.Qayıbov adına 1 nömrəli tam orta məktəbi 2018-ci ildə bitirmiş Qoşqarov Ziyad Uğurlu oğluna verilmiş A-538270 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Masallı şəhər Rafiq Əlihasənov adına 1 nömrəli tam orta məktəbi 2016-cı ildə bitirmiş Şahmarova (Baxşıyeva) Xədicə Malik qızına verilmiş A-566688 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

N.A.Voznesenski adına Leninqrad Maliyyə-iqtisad İnstitutunun Bakı filialı tərəfindən 1990-cı ildə Vəliyev İntiqam Kəşbəy oğluna verilmiş 256606 nömrəli diplom itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Şərur rayon Püsyən kənd tam orta məktəbin IX sinfini 2008-ci ildə bitirmiş Zamanov Nizami Akim oğluna verilmiş A-594155 nömrəli şəhadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Mingəçevir şəhər 9 nömrəli tam orta məktəbin IX sinfini 1998-ci ildə bitirmiş Şirinov Fərrux Tərahim oğluna verilmiş A-204071 nömrəli əsas təhsil haqqında şəhadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Kəngərli rayon Qarabağlar kənd 2 nömrəli tam orta məktəbi 2002-ci ildə bitirmiş Muradova (Mənsimova) Gülşənə İntizam qızına verilmiş A-603411 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Kəngərli rayon Qabil kənd tam orta məktəbin IX sinfini 2005-ci ildə bitirmiş Həsənova Səma Cəbrayıl qızına verilmiş A-002196 nömrəli əsas təhsil haqqında şəhadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Şəki rayon Cəfərabad kənd tam orta məktəbin IX sinfini 2014-cü ildə bitirmiş Rüstəmov Kamal Kamil oğluna verilmiş A-477322 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında şəhadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

İsmayıllı rayon 7 nömrəli tam orta məktəbi 1977-ci ildə bitirmiş Ağayev Nəvayi Hüseyn oğluna verilmiş 038855 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Samux rayon Qarayev qəsəbə 1 nömrəli məktəb-liseyin rus bölməsini 1985-ci ildə bitirmiş Məmmədov Ramil Adil oğluna verilmiş A-023038 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti tərəfindən 2014-cü ildə Adilqızı Aysel Adil qızına verilmiş A-036621 nömrəli bakalavr diplomu itdiyi üçün etibarsız sayılır.

N.Nərimanov adına Azərbaycan Dövlət Tibb İnstitutu tərəfindən 1990-cı ildə İskəndərov Qafar Bədəlxan oğluna verilmiş IJB-024775 nömrəli fərqənləmə diplomu və 1991-ci ildə verilmiş 129 nömrəli internatura vəsiqəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Tibb Universiteti tərəfindən 2011-ci ildə Hüseynova (Kazımova) Nurlana Elşən qızına verilmiş BB-1-017660 nömrəli diplom və 2019-cu ildə verilmiş AR-001604 nömrəli rezidentura diplomu itdiyi üçün etibarsız sayılır.

N.Nərimanov adına Azərbaycan Dövlət Tibb İnstitutu tərəfindən 1988-ci ildə Şakova Yuliya Xasanovnaya verilmiş HB-016580 nömrəli fərqənləmə diplomu itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı 1 nömrəli tibb məktəbi tərəfindən 1995-ci ildə Əfəndiyeva Sevdə Elxan qızına verilmiş 679 nömrəli diplom əvəzi arayıt itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Dillər Universiteti tərəfindən 2004-cü ildə Qəhrəmanova Elnarə Nazim qızına verilmiş B-015808 nömrəli bakalavr diplomu və əlavəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Babək rayon Nəhrəm qəsəbə 3 nömrəli tam orta məktəbi 2006-cı ildə bitirmiş Sadiqova Xanım Elman qızına verilmiş B-242518 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Laçın rayon Kürdhacı kənd orta məktəbi 1987-ci ildə bitirmiş Mənafov Mübariz Məhəmməd oğluna verilmiş 301290 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 236 nömrəli tam orta məktəbin VIII sinfini 1997-ci ildə bitirmiş Ramazanov Emil Yurikoviçə verilmiş B-122965 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında şəhadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Şuşa Mədəni-Maarif Texnikumu (indiki Şuşa Mədəni-Maarif Kolleci) tərəfindən 2001-ci ildə Süleymanova Aytəkin İsa qızına verilmiş AB-II-070223 nömrəli diplom itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Qaradağ rayon 320 nömrəli tam orta məktəbi 2019-cu ildə bitirmiş Dəmirov Özcan Fikrət oğluna verilmiş E-204012 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyası tərəfindən 2021-ci ildə Əlizoğlu Kifayət Mirzə qızına verilmiş tələbə biletini itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Sumqayıt şəhər 39 nömrəli tam orta məktəbi 2007-ci ildə bitirmiş Məmmədova Aygül Vidadi qızına verilmiş B-447964 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Milli Aviasiya Akademiyası tərəfindən 2021-ci ildə Qurbanlı Xədicə Rövşən qızına verilmiş tələbə biletini itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Saati rayon Qara Nuru kənd tam orta məktəbi 1992-ci ildə bitirmiş Kazımova (Məmmədova) Xəlilə Fəttah qızına verilmiş A-264018 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Ağstafa rayon Dağ Kəsəmən kənd 1 nömrəli tam orta məktəbi 2021-ci ildə bitirmiş Namazova Aytac Famil qızına verilmiş E-438244 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Kooperasiya Universiteti tərəfindən 2020-ci ildə Şükürov Əli İlham oğluna verilmiş 016853 nömrəli Akademik transkript itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Zərdab şəhər 2 nömrəli tam orta məktəbi 2013-cü ildə bitirmiş Oktaylı Pünhan Aris oğluna verilmiş AN-257165 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 212 nömrəli tam orta məktəbi 2020-ci ildə bitirmiş Qurbanova Zəhra Tehran qızına verilmiş E-272021 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı Dövlət Universiteti tərəfindən 1993-cü ildə Fərəxova Zöhrə Fərəx qızına verilmiş IJB-838527 nömrəli diplom itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Şərur rayon Kürçülü kənd tam orta məktəbi 2004-cü ildə bitirmiş Əsgərov Rəbib Başır oğluna verilmiş A-749013 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbi tərəfindən 2008-ci ildə Misirzadə Rəhik Mübariz oğluna verilmiş B-108063 nömrəli bakalavr diplomu itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin Hərbi Akademiyası tərəfindən 2018-ci ildə Misirzadə Rəhik Mübariz oğluna verilmiş AM-018567 nömrəli magistr diplomu itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 30 nömrəli tam orta məktəbin IX sinfini 2012-ci ildə bitirmiş Krasiçkov Oleq Pavloviçə verilmiş A-154071 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı Dövlət Neft və Energetika Kolleci tərəfindən 2018-ci ildə Mirzəyev İlkin Rəşad oğluna verilmiş tələbə biletini itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Turizm və Məncement Universiteti tərəfindən 2020-ci ildə İsaşadə Qoşqun Şamil oğluna verilmiş tələbə biletini itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Göycay şəhər 1 nömrəli tam orta məktəbin IX sinfini 1995-ci ildə bitirmiş Məmmədova (Ədilova) Könül Niyaz qızına verilmiş A-042121 nömrəli şəhadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 258 nömrəli tam orta məktəbi 2010-cu ildə bitirmiş Cəbbarlı Elnur Aydın oğluna verilmiş B-637751 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Şəki şəhər 19 nömrəli tam orta məktəbi 1991-ci ildə bitirmiş Zamanov Kamran Ənvər oğluna verilmiş B-138340 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 281 nömrəli tam orta məktəbi 2017-ci ildə bitirmiş Əliyev İlkin Azər oğluna verilmiş E-013959 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Hacıqabul şəhər 2 nömrəli tam orta məktəbin IX sinfini (keçmiş Qazıməmməd şəhər 7 nömrəli) 1999-cu ildə bitirmiş Mirzəyev Amid Ağamirzə oğluna verilmiş B-127811 nömrəli şəhadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Turizm və Məncement Universiteti tərəfindən 2012-ci ildə Babayeva Səbinə Oqtay qızına verilmiş B-246477 nömrəli bakalavr diplomu və əlavəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı Biznes Universiteti tərəfindən 2021-ci ildə Əliyeva Leyli Taleh qızına verilmiş tələbə biletini itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Quba rayon Talabıqışlaq kənd tam orta məktəbin IX sinfini 2007-ci ildə bitirmiş İsaqova (Bədəlova) Gültəkin Zülfiqar qızına verilmiş A-503384 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında şəhadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Saati rayon Qara Nuru kənd tam orta məktəbi 2011-ci ildə bitirmiş Nəzərova Şəhidə Muxtar qızına verilmiş A-061986 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Sumqayıt şəhər N.Gəncəvi adına Texniki və Təbii Elmlər Liseyini 2021-ci ildə bitirmiş Hacizadə Ayşən Adil qızına verilmiş C-543300 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Gəncə Dövlət Universiteti tərəfindən 2020-ci ildə Allahverdiyev Vüsal Sənanı oğluna verilmiş C-089139 nömrəli bakalavr diplomu itdiyi üçün etibarsız sayılır.

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

Bakı şəhər 244 nömrəli tam orta məktəbin direktoru Yahya Abbasov və pedaqoji kollektivi ingilis dili müəllimi Hürnəsə Nəbiyevaya həyat yoldaşı

NADİM NƏCƏFQULİYEVİN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Bakı şəhər 244 nömrəli tam orta məktəbin direktoru Yahya Abbasov və pedaqoji kollektivi ibtidai sinif müəllimi

TƏRANƏ KAZIMOVANIN

vaxtsız vəfatından kədərləndiklərini bildirir və ailəsinə dərin hüznə başsağlığı verir.

Bakı şəhər 3 nömrəli tam orta məktəbin rəhbərliyi və kollektivi riyaziyyat müəllimi Adilə Abbasovaya həyat yoldaşı

ŞİRVAN ABBASOVUN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Bakı şəhər 3 nömrəli tam orta məktəbin rəhbərliyi və kollektivi ingilis dili müəllimi Zəfirə Nağıyevaya həyat yoldaşı

NAZİM NAĞIYEVİN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Dünya təcrübəsi

Yaponiyada

Keyfiyyətli təhsil uğurlu karyeranın zəmanətidir

STEM/STEAM təhsilə keçid

1989-cu ildə Yaponiya Təhsil Nazirliyi ibtidai sınıflar üçün yeni tədris proqramı hazırlayıb. Həmin proqramda ibtidai sınıflarda yapon dili, riyaziyyat, musiqi, incəsənət, sənət-karlıq fənlərlə birgə ətraf mühitin öyrənilməsi məcburi fənn olaraq tədrisə daxil edilir. Qeyd olunur ki, "məqsəd cəmiyyət və təbiət arasındakı münasibətlərə marağı stimullaşdırmaq, şagirdləri özəri və həyatları haqqında düşünməyə alışıdırmaq və bu prosesdə onlara vərdişlər qazanmağa kömək göstərmək, gündəlik həyatda zəruri olan bacarıqlar və özüne inam üçün təməl inkişaf etdirməkdir. Buna həm dəqiq, həm də sosial elmlərə əsaslanan bölmələr daxildir, buna görə də onları sinif səviyyəsində inteqrasiya etmək üçün fənn müəlliminin səriş-təsi tələb olunur".

ABŞ-da getdikcə populyarlaşan STEM təhsili 2010-cu ildə Yaponiyaya elm və mühəndislik sahəsinə daha çox yer verilir, bu sahələrin şagirdlərin gələcək karyerə əldə etməsində böyük rol olduğu vurğulan. 2000-ci ilədək ölkədə STEM mütəxəssisləri çatışmazlığı, elm və texnologiyalar üzrə tələbələr təhsilə və tədqiqatlara cəlb edilməsində çətinliklər müşahidə olunur. Elm və Texnologiya Agentliyinin "Gənclər, Elm və Texnologiya" hesabatında gənclərin elm və texnologiyaya marağını azaldığı, elmlər fakültələrinə qəbulda abituriyent nisbətinin düşməsi, mühəndislik fakültələrinə qəbul üçün abituriyent nisbətinin getdikcə artdığı göstərilir.

2018-ci ildə Yaponiyada insan resurslarının inkişafı üzrə işçi qrupu yaradılıb, STEAM tədris metodikası əsas təhsil istiqaməti olaraq qəbul edilir. Həmin ilədək "STEAM" açar sözü ancaq tədqiqat sahələrində istifadə edilirdi. STEAM təhsildə "A" hərfinin mənası gəlincə, Yaponiya Təhsil üzrə Mərkəzi Şurasının 2021-ci ilin yanvarında hazırlanmış hesabatında deyilir: "Vətəndaşların məsuliyyətli iştirakı, siyasi, etik və s. daxil olmaqla daha geniş miqyasda müəyyən və təbliğ etmək vacibdir. Buna görə də qarşdakı illərdə yapon təhsil siyasətində "A" liberal sənətlər kimi geniş sahələrə əhatə edəcəkdir".

STEAM məktəbəqədər təhsil müəssisələrində

Yaponiyada körpələr (1-3 yaş) və 3-6 yaşlı uşaqlar üçün dövlət və özəl bağçalar fəaliyyət göstərir. Eyni zamanda Yaponiyada yerləşən beynəlxalq məktəblər körpələrə çox keyfiyyətli məktəbəqədər təhsil təklif edir. Bütün məktəbəqədər təhsil müəssisələrində, xüsusi olaraq beynəlxalq məktəblərin bağçalarında yüksək səviyyədə təməl STEAM proqramları tətbiq olunur. Yaponiyanın məktəbəqədər təhsil sistemi uşağın sosiallaşması üzrə istiqamətlənib. Bağçada uşaqlar yaşadları ilə ünsiyyət qurmağı, kollektivə uyğunlaşmağı öyrənir, bu da gələcəkdə onlara məktəbdə tez bir zamanda alışmağa kömək edir. Uşaq bağçala-

rında müstəqil iş, müşahidə, fərziyyə, məntiqi düşüncə bacarıqları formalaşdırılır, sağlamlığa dəyər vermək, ətraf mühiti qoruma kimi keyfiyyətlər öyrədilir. Məktəbəqədər təhsil ömrü boyu təlimin formalaşmasında əsas rol oynadığı üçün bu təhsil pilləsi ən mühüm mərhələ hesab olunur. Buna görə də kiçik yaşlardan STEM sahələrlə tanışlığı, elmi və riyazi əlaqələrin qurulmasına, materialların araşdırılmasına xüsusi önəm verilir.

Uşaq bağçalarında elmlər, incəsənət, sənətkarlıq, təbiət dərsləri keçilir, dünya mədəniyyətlərinin, insan peşəsinin müxtəlifliyi, müasir şəhərlərin memarlığı haqqında məlumatlar verilir. Uşaqlar liftin, qaldırıcı kranın, karusel, avtomobilin, qatarın necə hərəkət etdiyini, fizika qanunlarının təməlini öyrənərək müxtəlif materiallardan öz əllərilə parlaq modellər yaradır, Lego qurğular hazırlayıb, yaratdıqları qurğuları müzakirə edir, araşdırır və uğurlarına çox sevinirlər. Məktəbəqədər təhsil müəssisələrində tədris olunan proqramlar körpələrdə dəqiq müşahidə etmə, yaradıcı düşüncə, real dünya problemlərinin həllində mühəndislik və dizayn yanaşması, komanda işi bacarıqlarına malik olmağı öyrətmək məqsədi daşıyır.

Yaponiyada məktəbəqədər və ibtidai sinif yaşlı uşaqlara STEAM təhsili təklif edən ödənişli kurslar, klublar və mərkəzlər fəaliyyət göstərir. Bunlardan biri Piksi Akademiyasıdır (Pixi Academy). Bu məktəb Stenford Universitetinin sabiq professoru tərəfindən STEAM Labo proqramı ilə yaradılıb və Milli Uşaq STEAM Təhsil Assosiasiyası tərəfindən idarə olunur. Laurus Beynəlxalq Məktəbinin uşaq bağçasının STEAM proqramı "İntellektual təlim" kurikulumuna uyğundur, üç tədris mərhələsindən (pazllar, robotlar, proqramlaşdırma) ibarətdir.

STEAM məktəblərdə

Orta məktəblərdə STEAM tədris metodikasının tətbiqi yalnız imtahanlara hazırlığa yönəlməmiş təhsil modellərindən azad olaraq yaradıcılıq və praktiki öyrənməyə üstünlük verir,

Savadlılıq nisbəti 99% olan Yaponiyanın təhsil sistemi çalışqanlıq, şəxsin özünü sorğulaması və müntəzəm iş vərdişlərinin əldə edilməsinin zəruriliyi üzərində qurulub. STEAM tədris metodikasının əsas təhsil istiqaməti kimi qəbul olunması "robotların vətəni" adlandırılan Yaponiyada yüksək nəticələr əldə edilməsində böyük rol oynayır. Gündoğar ölkənin təhsil sistemi dayanmadan riyaziyyat və texnologiyaları mükəmməl bilən gənclərin "istehsalı" ilə məşğuldur. Yaponiya şagirdləri PISA (Programme for International Student Assessment), TIMSS (Trends in International Mathematics and Science Study) kimi beynəlxalq qiymətləndirmə proqramlarında oxu, riyaziyyat və dəqiq elmlər üzrə çox uğurlu sərəştə nümayiş etdirirlər.

S
T
E
A
M

texnikası, kosmik şüalanma, kosmosun təmizlənməsi üçün robot peyklərin hazırlanması, ekoloji termoelektrik materiallar, dayanıqlı və ölümsüz enerji infrastrukturunu, bir çox xəstəliklərin aradan qaldırılması üçün sitokin siqnalı və immun tənzimlənməsi üzrə çox dəyərli tədqiqatlar həyata keçirilir, dünya elminə yeni-yeni nailiyyətlər bəxş olunur.

İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatının (Organization for Economic Cooperation and Development-OECD) son hesabatına əsasən STEAM ixtisaslar üzrə təhsil alan qızların sayına görə Yaponiya müqayisə edilən 36 ölkə arasında ən aşağı yərə sahibdir. İƏİT üzrə orta göstərici 26% olduğu halda, Yaponiyada bu göstərici cəmi 16% təşkil edir. Stenford Universitetinin fəlsəfi doktoru, Stenford-Hiroşima Əməkdaşlıq Layihəsinin təlimatçısı Mariko Yanq Yoşihara Yaponiyada ümumi STEAM gənc fərqi aradan qaldırmaq, STEAM və liberal incəsənət təhsilini birləşdirən bir yanaşma olan STEAM-a gənc qızları cəlb etmək, STEAM-ni effektivliyi artırmaq məqsədilə 2016-cı ildə Rie Kijima ilə birlikdə "SKY Labo" seminarı təsis edib. Qeyri-kommersiya təhsil təşəbbüsü olan "SKY Labo" yaradıcı problemlərin həlli üçün Stenford Universitetinin alimləri tərəfindən rəsmiləşdirilmiş metodologiya üzrə dizayn düşüncəsindən istifadə edən seminarlar təklif edir. Mariko Yanq Yoşihara Yaponiya cəmiyyətini innovasiyaya təkan vermək və onun kifayət qədər istifadə olunmayan resurslarını - qadınları yetişdirmək üçün önəmli STEAM fənlərini liberal incəsənət təhsili ilə birləşdirərək gələcək nəsli ruhlandırmaq yanaşması üzərində yenidən işləməyə çağırır. "SKY Labo" seminarlarında iştirak etmiş tələbə qızlar məmnunluqlarını bildirərək yazırlar ki, bu proqram onları STEAM sahələri üzrə uğurlu karyerə əldə etmək, dünyanı istədikləri kimi dəyişmək ideyalarını ilə ruhlandırır, onlara sonsuz güvən hissi bəxş edib. M.Y.Yoşihara bildirir ki, bir çox insan STEAM sözünü siniflərdə STEAM sahələrinə incəsənətlə əlaqəli fəaliyyətlərin sadəcə bir şəkildə daxil edilməsi kimi yanlış formada təqdim edir: "Biz tələbələrə daha dərin səviyyədə, STEAM və humanitar elmlərin kəsişməsində innovativ, peşaqoju yanaşma vasitəsilə ruhlandırılmalı".

2019-cu ildə Mariko Yanq Yoşihara Rie Kijima ilə birlikdə Yaponiyada STEAM təhsili təbliğ edən kitab yazıb. Yapon dilində çap olunan kitab bu yaxınlarda Çin dilinə tərcümə edilib. Eyni zamanda M.Y. Yoşihara "Stanford e-China" proqramının təlimatçısı Kerri Monkasterin məsləhətçisi qismində Rie Kijima ilə birlikdə Çində müəllimlərin STEAM təhsili üzrə ixtisaslaşması mövzusunda seminarlar keçirir.

Uzunömürlü insanların sayına görə dünyada birinci yerdə olan Yaponiyanın təhsil sistemi "keyfiyyətli təhsil uğurlu karyeranın zəmanətidir" prinsipi ilə işləyir. Hər bir yaponiyalıının əsas məqsədi əməli cəmiyyətdə layiqli yer tutmaqdır. Bir sözlə, Yaponiya güclü təhsil dəyərlərinə, çox gözəl mədəniyyətə, ziyalı cəmiyyətə malik qədim Asiya ölkəsidir.

Lamiyə ƏLİMƏRDANOVA